

A Special Volume on
National forum on Antiquity of the Sinhala Language and the Origin of the Brahmi Script

The Journal of

2020

ARCHAEOLOGY & HERITAGE STUDIES

Volume 7 Issue II

The Journal of Archaeology and Heritage Studies

*A Special Volume of the “National Forum on Antiquity of the Sinhala
Language and the Origin of the Brahmi Script”*

The Journal of Archaeology and Heritage Studies

Volume 7 Issue II

May - September 2020

A Special Volume of the “National Forum on Antiquity of the Sinhala Language and the Origin of the Brahmi Script”

Chief Editor

Chandima B. Ambanwala

Assistant Editor

Chanaka M. Adhipaththu

Department of Archaeology and Heritage Management,
Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka.
Mihintale, Sri Lanka
2023

Journal of Archaeology and Heritage Studies
*A Special Volume of the "National Forum on Antiquity of the Sinhala Language
and the Origin of the Brahmi Script"*

Volume 7 - Issue II

ISSN 2961-5755

First Published 2023

© Department of Archaeology and Heritage Management, Rajarata University of Sri Lanka, Mihinthale

**Authorship, Data Ownership, and responsibility for the content of each article are liable to
the corresponding author**

All right reserved

Cover Page by: Jayantha Mallikarathna
Cover Image: Anuradhapura Gedige Excavation Potsherd
Layout by: Chanaka M. Adhipaththu

Published by

Department of Archaeology and Heritage Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka
Mihinthale, Sri Lanka
2023

Forward

The discussion organized by the Department of Archeology and Heritage Management of the Rajarata University of Sri Lanka can be mentioned as one of the most important recent interventions for the classical discourse in Sri Lanka regarding the antiquity of the Sinhala language and the origin of the Brahmi scripts. The purpose of this conversation was to reconsider the idea of the antiquity of the Brahmi scripts presented by Dr. Siran U. Deraniyagala in the early 1990s, and this conversation could be launched with the active involvement of many expert scholars in this country. It is clear to a moderate observer that this conversation was based on intensifying the academic interest in the relevant subject and entering into a formal approach on it. I would also like to mention here that the development of this dialogue in a more logical and reasonable manner will lead to the development of interest in this subject in the south Asian region.

It should be gratefully remembered that this conversation was the last academic contribution of Dr. Deraniyagala, who made a leading contribution to this conversational discourse, in a university in this country, and I take this opportunity to commemorate Professor Piyatissa Senanayake, who was an epigrapher.

I would like to express my gratitude to all those who contributed to the organization of this conference, which was held at the auditorium of the Faculty of Social Sciences and Humanities, Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale on January 31, 2019, to the scholars who contributed academically to it, and to all those who witnessed it. I also express my gratitude to Professor D. Thusitha Mandis, Professor Nuwan Abeywardhana and Assistant Editor, Lecturer (temporary) Chanaka M. Adhipaththu, who contributed to the publication of this work after a delay of few years.

Chandima B. Ambanwala, MSc, MSLCA

Chief Editor, Journal of Archaeology and Heritage Studies, Vol 7, Issue II

Senior Lecturer, Department of Archaeology and Heritage Management,
Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka
Mihinthale, Sri Lanka

10th November 2023

National Forum on Antiquity of the Sinhala Language and the Origin of the Brahmi Script

31st of January 2019

Advisory Board

Dr. Ananda Karunaratne

Vice Chancellor (2019), Rajarata University of Sri Lanka, Mihinhale

Professor Chandana Rohana Withanachchi

Dean (2019), Faculty of Social Sciences and Humanities

Senior Professor Ariya Lagamuwa

Department of Archaeology and Heritage Management

Co-ordinator

Chandima Bandara Ambanwala

Senior Lecturer, Department of Archaeology and Heritage Management, Rajarata
University of Sri Lanka.

Organizing Committee

Professor D. Thusitha Mendis

Head (2019), Department of Archaeology and Heritage Management,
Rajarata University of Sri Lanka.

W.M.T.B. Wijepala

Senior Lecturer, Department of Archaeology and Heritage Management, Rajarata
University of Sri Lanka.

Nandana Millagala

Senior Lecturer, Department of Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka.

Nadeera Harsajith Dissanayake, Indika Ruwan Jayasekara

Shalika Kurunayake, Nimesha Thennakoon

Lecturer (Temporary), Department of Archaeology and Heritage Management

Organizing Supportive

**Jayantha Mallikarathne, Chamara Nuwan Bandara, Umega L. Jayasinghe, Piumika
Malshani Weerakoon, Sajith Dilshan, Chamara Roshan Aberathne, M.V. Herath
Bandara, Wasantha Rathnayake**

Media and Digital Partner

archaeology.lk
Sri Lanka Archaeology

Sponsors

archaeology.lk
Sri Lanka Archaeology

Organized By

Department of Archaeology and Heritage Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka
Mihintale.
31st of January 2019,

List of Authors

Ambanwala, Mr. Chandima Bandara

Senior Lecturer, Department of Archaeology & Heritage Management, Faculty of Social Sciences and Humanities, Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale

Arangala, Professor Rathanasiri

Professor in Sinhala, Department of Sinhala and Mass Communication, University of Sri Jayewardhanapura, Gangodawila, Nugegoda.

Deraniyagala, Dr. S.U.

Director General (Former), Department of Archaeology, Sir Marcus Fernando Mawatha, Colombo 7.

Fonseka, Mr. Prasad

Independent Researcher

Halogama, Professor N.A. Wimalasena

Professor in History, Department of History, Faculty of Arts, University of Peradeniya, Sri Lanka

Mendis, Professor D. Thusitha

Professor in Archaeology and Heritage Management, Department of Archaeology & Heritage Management, Faculty of Social Sciences & Humanities, Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale.

Somadeva, Professor Raj

Senior Professor in Archaeology, Postgraduate Institute of Archaeology, 407, Baudhaloka Mawatha, Colombo 7.

Wimalakkanthi Thero, Ven. Galwewe

Senior Lecturer, Department of Social Sciences & Comparative Studies, Bhikshu University of Sri Lanka, Puttalama Road, Anuradhapura.

Content

	Forward	5
	List of Advisory Board	6
	List of Authors	8
	Content	9
1	The Prehistory and Protohistoric of Sri Lanka - Transition to the Historical Period S.U. Deraniyagala	11 - 18
2	අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන හා ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව සිදුකරන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් ඩී. කුසිත මෙන්දිස්	19 - 27
3	ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය එන්. ඒ. විමලසේන හැලෝගම	29 - 34
4	සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනයක් රත්නසිර අරංගල	35 - 42
5	මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර අයත් කාලය පිළිබඳ කාංසාව රාජී සෝමදේව	43 - 44
6	ලක්දිවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ආගමනය වූයේ මහින්දාගමනය සමඟ ද? ප්‍රසාද් ගොන්සේකා හා ගල්වැව විමලබන්ති හිමි	45 - 52
7	බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවෙන් අනාවරණය වී ඇති සාධක පිළිබඳ අවලෝකනයක් චන්දිම බණ්ඩාර අඹන්වල	53 - 67

THE PREHISTORY AND PROTOHISTORY OF SRI LANKA¹

S.U. Deraniyagala²

Transition to the Historical Period

The Protohistoric Iron Age of Sri Lanka, at ca. 1,000-500 BC, is referred to as protohistoric since there is no evidence of writing in this period. At ca. 600-500 BC, the first appearance of writing (in Brāhmi almost identical to the Asokan script some 200 years later) heralds the commencement of the Early Historic period (Deraniyagala 1992:739-50; Coningham 1999; Deraniyagala and Abeyratne 2000). This writing, radiocarbon dated on charcoal from three locations in the Citadel of Anurādhapura and checked by thermoluminescence dating, is inscribed on potsherds apparently signifying ownership (Figs.14,15). Among the names was *Anuradh...* which, coincidentally or otherwise, is stated in the ancient chronicle to have been the name of a minister of Prince Vijaya, the purported founder leader of the Sinhalese, at ca. 500 BC.

The new chronology for the beginnings of writing has thus revolutionized our concept of the lower boundary of the historical period of South Asia (for

¹ Extracted from: Deraniyagala, S. U. (2007), THE PREHISTORY AND PROTOHISTORY OF SRI LANKA, Central Cultural Fund, Colombo. 75-78pp. *Courtesy, Central Cultural Fund*

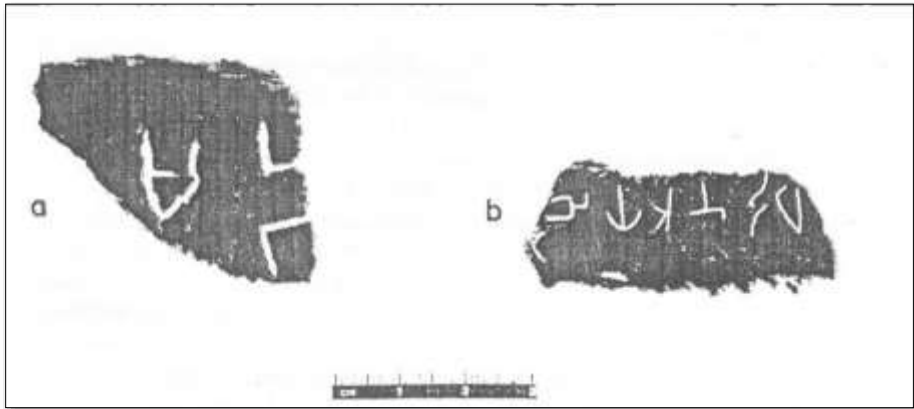
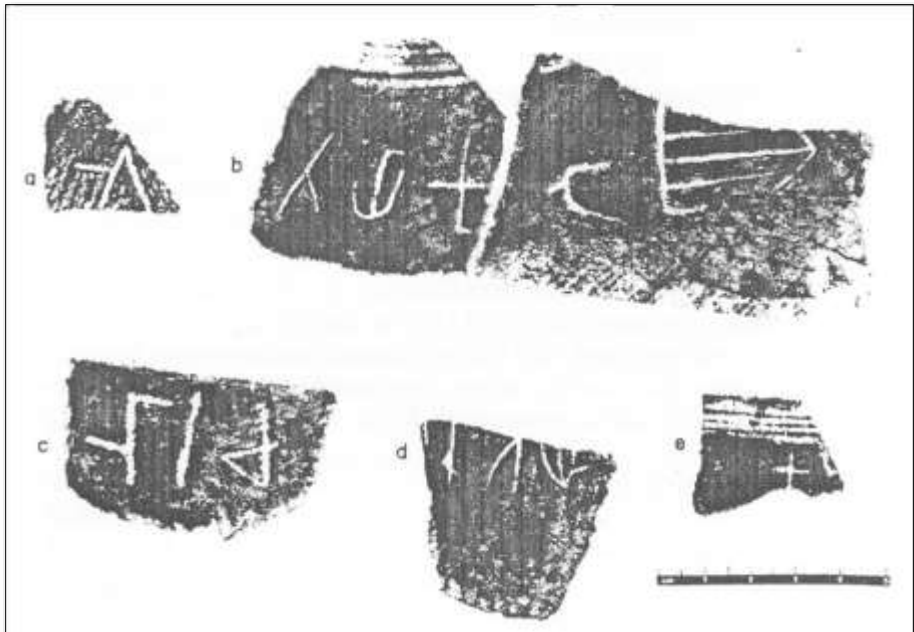
² Ph.D. (Harvard), M.A., B.A. (Cambridge), D.Sc. (Sabaragamuwa), D. Litt. (Peradeniya), Fellow National Academy of Sciences of Sri Lanka
Former Director General, Department of Archaeology, Department of Archaeology, Sir Marcus Fernando Mawatha, Colombo 7
Email: hannibal@sltnet.lk

revised periodization v. Deraniyagala 1992:714). It has pushed it back by at least two centuries, into the times of the Buddha. Coeval with the first appearance of writing at Anurādhapura is the rise of new pottery forms (such as Early Historic BRW) and wares (eg, medium-fine grey ware, possibly a North Indian import), red glass beads (for North India 600-400 BC v. Basa 1992:97) and what appear to be writing stylimade of bone⁴¹ (Deraniyagala 1992:714). One suspects a pan-India wave of cultural impulses that manifested itself in these material transformations. It is possible that some long-distance migrations, as evinced in the legend of Prince Vijaya's arrival in Sri Lanka from North India, were concomitant to this phenomenon.

The earliest (600-500 BC) inscriptions on pottery at Anurādhapura, whenever adequately complete being linguistically diagnostic, are in Indo-European Prakrit. This situation is repeated in the earliest inscription found in Megalithic Kodumanal, and possibly in the lowermost levels of Arikamedu as well, in South India (ibid.:745-6; Casal 1949; Rajan 1990). (The Kodumanal inscription has not been dated (Rajan 2000:pers comm.) So far, none of them are in Dravidian. It appears to corroborate the view that Indo-European was predominant from at least as early as 500 BC in Sri Lanka, as affirmed in the chronicles concerning an Aryan impulse associated with Vijaya. The views of Parpola (1984; 1988; v. Deraniyagala 1992:749-8) are relevant in this regard. They are bold and provocative, and they merit serious consideration. He postulates long-distance southward migrations of ruling Indo-European elites at ca. 500 BC and argues his case well.

The prime mover for these impulses is difficult to isolate. The urban centers of the Ganges plains could well have constituted the nodes from which they went out, centrifugally, to be developed in the periphery and returned centripetally to those original nodes as a feedback phenomenon, thus creating a relatively closed interactive system. On the other hand, one cannot discount the possibility of inputs at the same time from West Asia, the Mediterranean and China. It is probable that this latter aspect has been greatly underestimated. The idea of devising the Brahmi script might have arisen through contact with Semitic trading scripts from West Asia (Deraniyagala 1992:744; note that long-distance trade (in spices?) could have occurred during the Protohistoric Iron Age extending into Southeast Asia and West Asia). Whatever the mechanism for the onset of urbanism in Sri Lanka, by 500 BC it was ready to accelerate into the Early Historic period.

By the time of Emperor Asoka in the third century BC, the city of Anurādhapura was nearly 100ha in extent (ibid.:712-3), making it (on present estimates) the tenth largest city in India/Sri Lanka at that time and the largest South of Ujjain in northern India (Allchin 1989:3,12). Buddhism had by then taken root as the formal belief system of the island, coinage introduced and the concept of irrigated agriculture, probably heralded during the Protohistoric Iron Age, developed into sophisticated and large-scale systems which served as the economic foundation of the correspondingly complex settlement configurations of the Early Historic period.

Early Brahmi inscriptions on potsherds from Anuradhapura Citadel ASW-88(88):ca.600-500

It is noteworthy that ceramics of Hellenistic origin and their local derivatives (perhaps the fabric of Rouletted Ware) appeared in Sri Lanka at this time, as they undoubtedly would have in India as well, the contacts between India and the Hellenistic culture sphere being historically an established fact. Somewhat later on, Roman influences became apparent, particularly during the latter phase of the Roman Empire, as amply attested by numerous finds of Roman coins in various

locations. The upper chronological boundary of the Early Historic period in Sri Lanka may be defined at ca. 300 AD, which historically saw the end of the Mahavamsa dynastic line which in turn appears to have coincided with the demise of the BRW ceramic tradition. Meanwhile, Sri Lanka's socio-economic organization, based primarily on both the intensification and extensification of wet-rice cultivation in the Dry Zone, had acquired a full-fledged urban status by the first few centuries AD, perhaps much earlier (?250-0 BC), with a concomitant increase in social stratification (cf. Hole 1974:276). The optimization of the sub-system of Sinhalese culture would have conflicted with that of the hunter-gatherer Yakkas (Väddas) (cf. Henderson 1973:30) forcing the latter into a relict status. This has been maintained in partial symbiosis with the Sinhalese (Deraniyagala 1992:chap.6.3.6; cf. Barth 1956:1088). It appears probable that culturally the Vädda resistance to adopting an economy geared to food production was at least in part due to the ability of their effective environment to maintain a relatively high crude density of population (ca. 0.4 individuals per km; cf. Butzer 1971:583), whereas this same environment was not conducive towards the wet-rice cultivation that provided the basis of Sinhalese settlement (v. Sherratt 1972:512). It is significant that the Väddas were not in the least interested in adopting the simple domestication procedures used by the Sinhalese in noosing and taming wild buffaloes with their high potential for maintaining a pastoral economy. The effects of acculturation of the Väddas as a result of Sinhalese, and to a lesser degree Tamil, influences appear to have been primarily confined to the technological supersession of stone with iron. However, the degree of cultural and genetic identity that they have contrived to retain through the ages is quite remarkable (cf. Kadar), probably as a function of the acceptance of the group as part of a larger community – but not of the individual with any degree of intimacy – running very deep in Indian and Sri Lankan society (v. Leshnik 1973:68; Allchin and Allchin 1974:48).

Selected Bibliography

- Abeyratne, M., 1996 - *Multi-dating studies of archaeological sites*. Canberra: Australian National University. Unpublished Ph.D. thesis.
- Allchin, B. and F.R. Allchin., 1968 - *The birth of Indian civilization*. U.K. Penguin Books.
- Allchin, F.R., 1989 - City and state formation in earlyhistoric South Asia. *South Asian Studies* 5:1-16.
- 1995 - *The Archaeology of Early Historic South Asia: part II*. Cambridge University Press.
- Allchin, F.R. and B. Allchin., 1974a - Some new thoughts on Indian cattle. In Van Lohuizen-de Leeuw and Ubaghs ed. (1974:71-7)
- Banerjee, NR., 1965 - *The Iron Age in India*. New Delhi: Munshiram Manoharlal.
- Coningham, R.A.E., 1996 - *Radiocarbon dates for Anuradhapura: a preliminary report*. MS.
- 1999 - *The British Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgahawatta 2, volume 1: the site*. Society for South Asian Studies monograph 3, BAR international series 824. Oxford: Archaeopress.
- Coningham, R.A.E. and C. Batt., 1999 - Dating the sequence. In Coningham (1999:125-131).
- Deraniyagala, S.U., 1972 - The citadel of Anuradhapura in 1969: excavations in the Gedige arca. *Ancient Ceylon* 2:48-169.
- 1984 - A classificatory system for ceramics in Sri Lanka. *Ancient Ceylon* 5:109- 14.
- 1986 - Excavations in the citadel of Anuradhapura: Gedige 1984, a preliminary report. *Ancient Ceylon* 6:39-48.

- 1988 - *The prehistory of Sri Lanka: an ecological perspective*, 1st ed. Harvard University, Anthropology Department: Ph.D. dissertation. Michigan: University Microfilms, Ann Arbor publication no. 8820579.
- 1992 - *The prehistory of Sri Lanka: an ecological perspective*, 2nd ed. Colombo: Archaeological Department memoir 8.
- 2000 - *The prehistory of Sri Lanka, an ecological perspective: addendum I*, 3rd ed.. <http://www.the-prehistory-of-Sri-Lanka.de>
- 2000 - *Administration report of the Director-General of Archaeology for the year 1992*. Colombo: Archaeological Department
- 2001 - *Administration report of the Director-General of Archaeology for the year 1996*.
- 2005 - *Administration report of the Director-General of Archaeology for the year 1997*.
- Deraniyagala, S.U. and M. Abeyratne., 2000 - Radiocarbon chronology of Iron Age and Early Historic Anuradhapura, Sri Lanka: a revised age estimate. In Taddei and De Marco (2000: 759-791).
- 2000 - *The prehistory of Sri Lanka, an ecological perspective*, 3rd ed *addendum II, supplement*. [http://www the-prehistory -of-Sri-Lanka. de. de](http://www.the-prehistory-of-Sri-Lanka.de)
- Dipavamsa* ca. 400 AD (1879) - English translation by H. Oldenberg. Edinburgh: Williams and Norgate.
- Mahāvamsa* ca. 500 AD (1950) - English trans. by W. Geiger with an addendum by G.C. Mendis. Sri Lanka. Information department.
- Rajan, K. 1990 - New light on the Megalithic culture of the Kongu region, Tamil Nadu. *Man and Environment* 15(1):93-102.
- Seneviratne, S. 1984 - The archaeology of the Megalithic Black and Red Ware Complex in Sri Lanka. *Ancient Ceylon* 5:237-307.
- Taddei, M. and G. De Marco ed., 2000 - *South Asian Archaeology, 1997, Vol.2. Proceedings of the 14th International Conference of the European Association of South Asian Archaeologists*. Rome: Istituto Italiano per

l'Africa e l'Oriente.

van Lohuizen-de Leeuw J.T. and J.M.M. Ubags ed., 1974 – *South Asian
Archaeology, 1973*. Brill

අන්දරවැව, මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවූ බ්‍රාන්ථි ලේඛන හා ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම බ්‍රාන්ථි ලේඛන සම්බන්ධව සිදුකරන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩී. කුසිත මැන්දිස්¹

ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාන්ථි ලේඛන හෝ අක්ෂර අශෝක අධිරාජ්‍යයාට සමකාලීනව මෙරට රාජ්‍ය පාලනය කළ දේවානම් පියතිස්ස රාජ්‍ය කාලය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 250-210ට අයත්වන බව බොහෝ විද්වතුන්ගේ මතය විය (Fernando 1969:20). ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාන්ථි ලේඛන ක්‍රි.පූ. 3 වැනි සියවසින් ඔබ්බට ගමන් කළ නොහැකි බව එතෙක් පිළිගැනී තිබූ මතය විය. සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සාධක අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවසේ සිට ආර්යය භාෂා කතා කරන ජනතාව ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇති බව සඳහන් වන අතර යම් හෙයකින් ලේඛන පිළිබඳව ඔවුන් ලත් දැනුම මෙරටට රැගෙන එන්නට ඇතැයි ද විශ්වාසයක් පවතී (Fernando 1969:19; paranavithana 1970:xxii). ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසට පෙර සිටම යම් ලේඛන ක්‍රමයක් පැවති බව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන බව පෙන්වාදෙන පියතිස්ස සේනානායක එම මූලාශ්‍රය බොහොමයක් ක්‍රිස්තු වර්ෂය ආරම්භ වී කාලයකට පසුව ලියවුණු ඒවා බව ද ප්‍රකාශ කර තිබේ එබැවින් මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන එම කරුණු තුලනාත්මක ලෙස සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතු බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබේ (සේනානායක 2002:58-59).

¹ ශාස්ත්‍රවේදී (පුරාවිද්‍යා ගෞරව), පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමා, ස්මාරක සංරක්ෂණය හා උරුම කළමනාකරණය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමා, දර්ශනපති, දර්ශනසූරී, මහාචාර්ය, පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ. පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂක, අනුරාධපුර තදාශ්‍රිත ප්‍රදේශ ව්‍යාපෘතිය, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, සමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ සභාව සමාජික, දකුණු ආසියාතික පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය
email : thus.mendis@gmail.com

කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳව හා ඒවායේ ඉතිහාසය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමේ දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලට පූර්වයෙන් හමු වූ සංකේත අක්ෂර ක්‍රමයක් පවතින්නට ඇති බවට සාධක ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික අවධියට අයත් සුසානවල පියන් ගල් මත හා එම යුගයට අයත් ජනාවාසවලින් හමුවන මැටි බඳුන් මත තිබී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වී තිබේ (Deraniyagala 1972:122-130; Senavirathne 1984:294-298). එසේම මෙම යුගයට අයත් ජනාවාස භූමි වන අනුරාධපුරය, තිස්සමහාරාමය, කන්තරෝදය යන ස්ථානවලින් හමු වී ඇත් මැටි බඳුන් මත සටහන් කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන රාශියක් ද වාර්තා වී තිබේ (Deraniyagala 1972:129-130; Indrapala 1973:18-19; Parker 1885:67-68). මෙම ලේඛන හමු වීම සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධයෙන් නව මතයක් සිරාන් දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි.පූ. 600-500 පෙර කාලයේ සිට භාවිත වූ බව රේඩියෝ කාබන් කාලනිර්ණ අනුව තහවුරු වන බව ප්‍රකාශ කර ඇත (Deraniyagala 1990:742-747; Kodithuwakku 2015:251-253).

අනුරාධපුර ඇතුළු නුවර මහාපාලි දානශාලාව අසල AMP 88 ස්ථාන නාමය යටතේ සිදුකරන ලද කැනීම්වලදී හමු වූ මැටි බඳුන් කැබලි කිහිපයක මෙම බ්‍රාහ්මී ලේඛන හමු වූ බව දැරණියගල ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid:741-742). ඔහු වැඩිදුරටත් පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට එම අවධියේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලිවීම සඳහා භාවිත කරන ලද සත්ව අස්ථිවලින් නිර්මාණය කරන ලද පන්හිඳක් හමු වී ඇති බව ද පෙන්වා දී ඇත (ibid. Fig.66:744). එසේම එයට සමාන පන්හිඳවල් ඉන්දියාවේ අලම්භිර්පුර්, විරාන්ඩි, හස්ථිනාපුර් හා උජ්ජේන් යන ස්ථානවලින් ද ලැබී තිබීමෙන් මෙවැනි ඒවා සමාන කාල පරාසවල දී ලංකාවේ හා ඉන්දියාවේ භාවිත වී ඇති බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid:742). මෙම අක්ෂර හමුවන කාල පරිච්ඡේදය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තහවුරු කර ගැනීම සඳහා කාබන් කාලනිර්ණ (C14) 4ක් තාප සන්දිප්තතා කාලනිර්ණ (TL) 4ක් ලබාගත් බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් විස්තර කර තිබේ (ibid:740).

මෙම සොයා ගැනීම පිළිබඳව විද්වතුන් විවිධ මත රාශියක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇති පියතිස්ස සේනානායක ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ සිරාන් දැරණියගල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තරම් කාලයට අයත් යැයි ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති (බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් වී තිබූ) මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් විය

යුතු බවය (සේනානායක 2002:54). ඒ සඳහා ඔහු ඉදිරිපත් කර ඇති මතය අනුව දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ඵලක අංක 64 හි a අක්ෂරය දරන මැටි බඳුන් කැබැල්ල මත සටහන් වී ඇති අවසන් අක්ෂරය "ව" අක්ෂරය යැයි උපකල්පනය කළහොත් එම අක්ෂරය ශ්‍රී ලංකාවේ මෙතෙක් හමු වී ඇති පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපි අතර දක්නට නැති තරම් බව පෙන්වා දී ඇත (එම:58) එසේම සේනානායක ඉදිරිපත් කර ඇති අනෙක් මතය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපිවල දීර්ඝ ස්වර වෙනුවට බොහෝ විට හ්‍රස්ව ස්වර භාවිත වී ඇති බවත් දීර්ඝ ස්වර භාවිත කිරීම ආරම්භ වූයේ පසුකාලීනව බව පරණවිතාන පෙන්වා දී ඇති මත අනුව ද තහවුරු වන බව පෙන්වා දී ඇත (එම:58; Paranavithana 1970:xxxviii-xliv) එසේම දැරණියගල ඉදිරිපත් කර ඇති "තාරම" හෝ "තාරව" යන්නත් "තයාකුටෙ" යන යෙදුම් තුළ දීර්ඝ ස්වර ඇසුරු කරමින් වචන සටහන් කර ඇති බැවින් එවැනි යෙදුම් මගින් සංවර්ධනය වූ කාලවකවානුවක එම අක්ෂර රචනා කරන්නට ඇති බව අක්ෂරවල ස්වරූපය අනුව පැහැදිලි වන බව පෙන්වා දී ඇත (සේනානායක 2002:58).

පියතිස්ස සේනානායක විසින් පෙන්වා දී ඇත්තේ මෙම අක්ෂරවල සංවර්ධන අවස්ථාවක් දීර්ඝ ස්වර මෙන්ම හ්‍රස්ව ස්වර තුළින් පැහැදිලි වන බැවින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වී ඇති අක්ෂර ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් වීමට ඉඩ ඇති බව පෙන්වා දී අතරම, දැරණියගල විසින් මෙම ලේඛන සම්බන්ධව දක්වා ඇති කාබන් කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළ සීමාවේ හා පහළ සීමාවේ පවතින පරතරය පිළිබඳව ද සාකච්ඡා කර තිබේ. සිරාන් දැරණියගල විසින් අනුරාධපුර මහාපාලි දාන ශාලාව අසල සිදු කරන ලද AMP 88 කැනීමේ සංසිද්ධි අංක 75ට අයත් එම මැටි බඳුන් කැබලි අයත් වන ස්ථරයේ කාලනිර්ණ කාබන් 14 කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළම සීමාව ක්‍රි.පූ හත හා එහි පහළම සීමාව ක්‍රි.පූ. තුන් වැනි සියවසට (Deraniyagala 1992:742) අයත් ලෙස දක්වා තිබෙන අතර සේනානායකගේ මතය වන්නේ මෙම අක්ෂර හමුවන කාලපරාසය පදනම් මුල් ඓතිහාසික යුගය (Basal early history 600-500) හා පහළ මුල් ඓතිහාසික අවධිය (Lower early history 500-400 BC) පවතින පරතරය සියවස් 4කට ආසන්න වන බැවින් එහි ඉහළ සීමාව පමණක් සලකා බලා මෙම තීරණය ගැනීම වඩා සාධාරණ නොවන බවය.

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර AMP 88 හා ASW 88 කැනීමෙන් සොයාගන්නා ලද බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳ විමර්ශනයක් සිදු කරන විමලසේන හැලෝගම ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන්

වැනි සියවසට අයත් අශෝක අක්ෂර ද ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙ වැනි සියවසට අයත් පිප්‍රාවා අභිලේඛන සමඟ ද ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙ වැනි හා දෙ වැනි සියවස්වලට අයත් ගුහා ලිපි සමඟ ද සන්සන්දනය කරමින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත ඇති අක්ෂර හා සැසඳීමේ දී සමානතා මෙන්ම දැඩි ලෙස අසමානතා ද පවතින බව පෙන්වා දී ඇත. හැලෝගම පෙන්වා දෙන ආකාරයට AMP 88 (75) සංසිද්ධිය හා ASW 88 (88) වැනි සංසිද්ධියට අයත් වී ඇති අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 818-754 හෝ ක්‍රිස්තු පූර්ව 700-540 කාලනිර්ණය ලැබී ඇති බව දක්වා තිබීම හා තවත් මැටි බඳුන් කැබැල්ලක “බිය අනුරධ” යනුවෙන් සඳහන් ASW 88 (88) සංසිද්ධියට අයත් මැටි බඳුන් කැබැල්ල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලනිර්ණ කර තිබීම තුළ ගැටලුවක් ඇති බව පෙන්වා දී තිබේ (හැලෝගම 2003:4-5). එසේම ඔහුගේ මතය වන්නේ මෙම මැටිබඳුන් සඳහා කාලනිර්ණ ලබා දිය යුත්තේ මැටි බඳුන් හමුවන ස්ථරය කාලනිර්ණය කිරීමෙන් නොව අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය කිරීමෙන් බවය (එම:5). එසේම මෙයට අමතරව උතුරු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්ෂර හා දකුණු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ ගුහා ලිපිවල අන්තර්ගත බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල හැඩ රටා හා ඒවායේ පරිමාණය පිළිබඳ විමර්ශනය කරන හැලෝගමගේ මතය වන්නේ අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවන මැටි බඳුන් මත සටහන් කර ඇති අක්ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලයට නොව ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි ශත වර්ෂයට අයත් වන බවත් ඒවා දකුණු ඉන්දියාවේ අරිකමේඩුවලින් සොයාගන්නා ලද අක්ෂරවලට සමාන වන බැවින් අරිකමේඩු අක්ෂර අයත් ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි සියවසට අයත් වන බව ඔහු පෙන්වා දී ඇත (එම:153-154).

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර AMP 88 (Deraniyagala 1992:742) හා ASW 88 (Coningham 1999:137) මැටි බඳුන් මත පන්හිදකින් හෝ තියුණු අස්ථි තුවකින් සටහන් කරන ලද බවට උපකල්පනය කරන ලද ඉහත විස්තර කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධ විද්වතුන් අතර විවිධ මතවාද පවතින බව පෙනේ. එසේම ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු පෙන්වා දී ඇත්තේ අක්ෂර හා අක්ෂර කලාවේ සංවර්ධනය විමසිය යුතු මෙන්ම අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය නොකර ඒවා හමුවන ස්ථර කාලනිර්ණය කිරීමෙන් ඉහළ සන්ධර්භයකින් සත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එවැනි මැටි බඳුන් වැනි කොටස් පහළට පැමිණීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි බැවින් නිශ්චිත ලෙසම ස්ථරයේ කාලනිර්ණ අදාළ බඳුන් කොටසේ කාලනිර්ණ සඳහා යොදා ගැනීම ගැටළු සහගත වන බවය. ඉහත ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛනවල පැරණි භාවය තහවුරු

කර ගැනීම සඳහා ඉතා හොඳ පිළිතුරක් සපයා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශයට මේ වන විට හැකි වී තිබේ.

2017 වර්ෂයේ අග භාගයේ ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය ආණමඩුව ප්‍රාදේශීය ලේඛම් කොට්ඨාශයේ ගල්ගමුවට නුදුරු අන්දරුවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව RUSL EX 01 2017 ස්ථාන නාමය යටතේ සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීමේ දී සුසානය අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කර තිබූ මුට්ටියක කැඩීගිය බඳ කොටස් කැබලි තුනක තිබී බ්‍රාන්ච් අක්ෂර තුනක් හඳුනාගන්නා ලදී. මෙම බ්‍රාන්ච් අක්ෂර අතර “ත” අක්ෂර දෙකක් හා තාලුප් “ශ” අක්ෂරය ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිතව මෙතෙක් සිදුකරන ලද කැනීම්වල දී ඒවායේ පියන් ගල් මත තිබී බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත රාශියක් හමු වී තිබේ (සේනානායක 2002:72). ඒ අතරින් ඉබ්බන්කටුව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව සංකේත තිහිපයක් හා යාපහුව පිංවැව ගල් සොහොන් කනක්ත තුළ 40කට වඩා වැඩි සංකේත හමු වී ඇති බව හඳුනාගෙන ඇත (Senavirathna:1997). එසේම එයට අමතරව අනුරාධපුර ගෙඩිගේ, කන්තරෝදය, පොම්පරිප්පුව, ආනයිකොඩ්ඩායි (Senavirathna 2009:189-190) හා රිදියගම, තිස්සමහාරාමය යන ස්ථානවලින් ද බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත වාර්තාවන බව දක්වා තිබේ (බංඩාර 2001/2002:57-61).

මේ ආකාරයට මෙගලිතික සුසාන හා ජනාවාස තුළින් විවිධ සංකේත හා සමහර විට අක්ෂර හමුවන නමුත් සුසානයක් අභ්‍යන්තරයේ තිබූ මැටි බඳුනක් මත සටහන් කරන ලද බ්‍රාන්ච් අක්ෂර මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් වාර්තා වී නොමැත. ඒ අනුව අන්දරුවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රිතව මෙම සොයා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාන්ච් ලේඛන සම්බන්ධව අතිශය වැදගත් සොයා ගැනීමක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකිය. එසේ පෙන්වාදිය හැක්කේ ශිලා පුවරු 4කින් වට කොට තනන ලද ශිලා මංජුසාවක අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කරන ලද මැටි බඳුන් විශාල පියන් ගලකින් වැසූ පසු කිසිදු අයුරකින් විතැන්වීමක් සිදු නොවන අතර සත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එහා මෙහා යාමක් ද සිදු නොවේ. එම නිසා ප්‍රථමයෙන්ම සන්ධර්භය අවුල් සහගත නොවූ තැනකින් මෙම අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් ලැබීම ඉතාම වැදගත් වේ. මෙහි අතිශය වැදගත් අතික් කරුණ වන්නේ මෙම අක්ෂර අන්තර්ගත මැටි බඳුන් කැබලි හමුවන මැටි බඳුන ඇතුළතින් ලබාගත් අස්ථි සාම්පල් ඇමරිකාවේ බීටා ඇනලිටික් ආයතනයට යවා ලබාගත්

කාලනිර්ණ අනුව එම අස්ථි හා මැටි බඳුන් අයත් වන කාලය ක්‍රිස්තු පූර්ව 491 - 366 ලෙසට දින නිර්ණය වී තිබේ (2440-2315 Cal Bp) 94.4%ක විශ්වාසනීය භාවයක් ලබා දී ඇති මෙම කාලනිර්ණවලින් 1.0%ක නිරවද්‍යතාවය මත ඒවා නිශ්චිත වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 507-501 (2456-2449) අයත් වන වන බව බීටා ඇනලිටික් ආයතනය දන්වා තිබේ (Beta - 482665). ඒ අනුව මෙම අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 වැනි සියවසට අයත් බව නිසැක ලෙසම තහවුරු වේ.

ඉන්දියාවේ අරිකමේඩුවලින් හඳුනාගත් බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 900-600 අතර කාලයට අයත් බව (Deraniyagala 1992:745) ප්‍රකාශයට පත්වී ඇති අතර සමස්තයක් ලෙස දකුණු ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලයේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන භාවිතා වූ බව මේ අනුව හඳුනාගත හැකිය. එසේම අනුරාධපුර ඇතුළු මැටි බඳුන් මත ලේඛනගත කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව උගතුන් අතර මෙතෙක් පැවති ක්‍රි.පූ. හය වැනි සියවසට ඒවා අයත් විය නොහැකිය යන කලවකවානු සම්බන්ධ තිබූ ප්‍රශ්නය මින් නිරාකරණය කර ගැනීමට අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන තුළින් මේ අනුව හැකි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අභිලේඛන හා ඒවායේ ඉතිහාසය සම්බන්ධ වැදගත් සොයාගැනීමක් ලෙස අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පෙන්වා දිය හැකි අතරම අන්දරවැව මෙලතික සුසානයෙන් හමුවන බ්‍රාහ්මී ලේඛන අතර ඇති තාලුප ශ අක්‍ෂරය සම්බන්ධව අක්‍ෂර පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් අභිලේඛකයින් අතර මතයක් ඇතිවිය හැකිය. බොහෝ උගතුන් පෙන්වා දී ඇත්තේ තාලුප ශ අක්‍ෂරය බ්‍රාහ්මී ලේඛනවලට එකතු වී ඇත්තේ බ්‍රාහ්මී ලේඛනවල පසුව ඇතිවන සංවර්ධන අවස්ථාවක දී බව ය. කෙසේ වෙතත් මේ සම්බන්ධව සිරාන් දැරණියගල ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට අක්‍ෂරවල ආකෘතියෙන් බහුතර විවිධතා හටගෙන ඇත්තේ කාල පරිණාමයට වඩා ඒවායේ ලිවීමේ හා ස්ථානයේ ස්වභාවය අනුව බව යන්න හා එකම ආකෘතියට ඇති අක්‍ෂර දෙකකින් එකක් පූර්ව ව්‍යවහාරයට අනෙක පසු කලකට ද අයත් බවට පිළිගැනෙන මතය පිළිගත නොහැකිය යන තර්කයක් අනුව සිතීමේ දී දන්තජ ශ තාලුප ෂ යන අකුරු එකකින් අනික පෙර හෝ පසුව භාවිත අක්‍ෂරයක් යන්න සැලකිය නොහැකි බව ද මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකිය. එසේම පරණවිතාන පෙන්වා දෙන ආකාරයට ක්‍රි.පූ. තුන් වැනි සියවසේ සිට ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස දක්වා වන බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරවල පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් විශාල වෙනස්කමක් අක්‍ෂර ඇසුරින් හඳුනාගත නොහැකි නමුත් ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස පමණ වන විට සුළු වෙනස්කමක් දැකගත හැකි අක්‍ෂරයේ දැකගත හැකි වේ. (*Ic.* vol. I:xvi). එසේම

අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන ත අක්‍ෂරය සිරස් රේඛාවක් තවත් සිරස් රේඛාවක් සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් ලියා තිබෙනු හඳුනාගත හැකි වන්නේ ශිලා ලිපිවල දක්නට ලැබෙන පරිදිය. අශෝක ශිලා ලිපිවල යෙදෙන ත අක්‍ෂරය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ ඉන්දීය අශෝක අක්‍ෂර නැමිගිය රේඛාවකට දකුණු පැත්තෙන් සිරස් රේඛාව මධ්‍යයේ සිට පහළට දිවෙන කෙටි රේඛාවකින් යුක්ත බවය. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී එසේ නොවන අතර සෘජු රේඛාව දෙකකින් යුක්ත බව පෙනේ. එසේම අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන බ්‍රාහ්මී ලේඛන ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසට අයත් අක්‍ෂරවලට සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ සිට එම අක්‍ෂර විකාශනය වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැක්කේ ලංකාවේ ස්ථාන ගණනකින් මෙයට සමාන බ්‍රාහ්මී නොවන අක්‍ෂර ලෙස උගතුන් හඳුනාගෙන ඇති අක්‍ෂර හමුවීම තුළින් පූර්වඓතිහාසික අවධියේ මෙරට ලේඛනය ඇරඹී බවට ප්‍රභල මතයකි ඉන් ගොඩනැගිය හැකි බැවිනි. එසේම ඇතුළුපුරයෙන් දැරණියගල වාර්තා කර තිබෙන Fig. 64 දක්වා ඇති **b** ඵලකයේ දක්වා ඇති ත අක්‍ෂරයට අන්දරවැවින් හමු වූ ත අක්‍ෂරය සමාන වන බව අප විසින් සිදු කරන ලද අක්‍ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ විමර්ශනවල දී පැහැදිලි විය. එමෙන්ම මෙම කැනීමේ දී වාර්තා වී ඇති අනෙක් අක්‍ෂරය වන දන්තජ ශ ක්‍රි.පූ. තුන් වැනි හා පළමු වැනි සියවස් අතර ලෙන් ලිපිවල දක්නට ලැබෙන අක්‍ෂරවලට බොහෝ සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගය තුළ එය ලංකාවේ භාවිත වන්නට ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි වේ (*Ic. vol. I: xvi*). අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය අශ්‍රිතව වාර්තාවන මෙම අක්‍ෂර දෙකම එකම සන්දර්භයකින් වාර්තාවන බැවින් දින නිර්ණ සම්බන්ධයෙන් ගැටලුවක් පැන නැඟෙන්නේ නැත.

ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරවලින් ලිපි ලිවීම හා ඒවා මෙරට ස්ථාපිත කරවීම පිළිබඳව ප්‍රචලිතව තිබෙන මතය වන්නේ එම අක්‍ෂර මෙරටට හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ බෞද්ධ ධර්ම දූතයන් විසින් බවය (Fernando 1949:282). නමුත් මෙම අදහස පිළිබඳව විමර්ශනයක යෙදෙන පරණවිතාන පෙන්වා දෙන්නේ බෞද්ධ ධර්ම දූතයන් මෙරටට පැමණීමට පෙර භාණ්ඩ හුවමරු කටයුතුවල දී බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර භාවිත වන්නට ඇති බව අනුමාන කළ හැකි බව පෙන්වා දී තිබේ (Paranavithana 1970: xviii). කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ලැබී ඇති දිනනිර්ණ සහිත සාධකවලින් පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙරට ජීවත් වූ වැසියන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ලේඛන ක්‍රමයක් වන බවත් මහින්දාගමනයෙන් අනතුරුව එම ලේඛන හිඤ්ඤන්ට ලෙන් ප්‍රධානය කිරීම සමඟ මෙරට ප්‍රචලිත වී ඇති බැවින් සිරාන් දැරණියගල විසින්

1988 වර්ෂයේ දී අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයේ සිදුකරන ලද AMP88 දී රොබින් කනිංහම් විසින් සිදු කර ඇති ASW88 කැනීමෙන් සොයාගෙන ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි.පූ. 500-600 කාලයට අයත් වන බවට දැරණියගල විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති කරුණ අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිත කැනීමෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත පිළිස්සීමෙන් පසුව සටහන් කර ඇති බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් තහවුරුවන බව මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලේඛන නාමාවලිය

Coningham, R.A.E. 1999, " *Anuradhapura, The British-Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgaha Watta 2.* vol, England, Hadrian Books. Ltd. Oxford

Deraniyagala,S.U.1972., The Citadel of Anuradhapura: Excavation in the Gedige area, *Ancient Ceylon 2*;48-165, Colombo, Archaeological Survey Department.

1992., *The Prehistory of Sri Lanka; An Ecological Perspective*, Colombo, Archaeological Survey Department.

Fernando, P.E.E 1969., The beginning of Sinhala alphabet, In *Education in Ceylon: A Centenary Vol.: 19-24*, Sri Lanka: Ministry of Education and Cultural Affairs.

Indrapala, K. 1973., A Brahmi Potshard inscription from Kandarodi- *Purvakala No.1*, eds K.Indrapala and others, The Bulletin of the Jaffna Archaeology Society

Paranavithana, S. 1970., *Inscription of Ceylon, Vol. I*, Colombo, Department of Archaeology.

Parker, H. 1884., Report on Archaeological Discoveries at Tissamaharama, *In Journal of the Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society, Vol. viii* 1883-1884, 1-97, reprint 1998 Ancient Ceylon (Delhi), reprint New Delhi 1984

Seneviratne , S. 1984., The Archaeology of the Megalithic - Black and Red Ware Complex in Sri Lanka, *Ancient Ceylon* No. 5: 237-305.

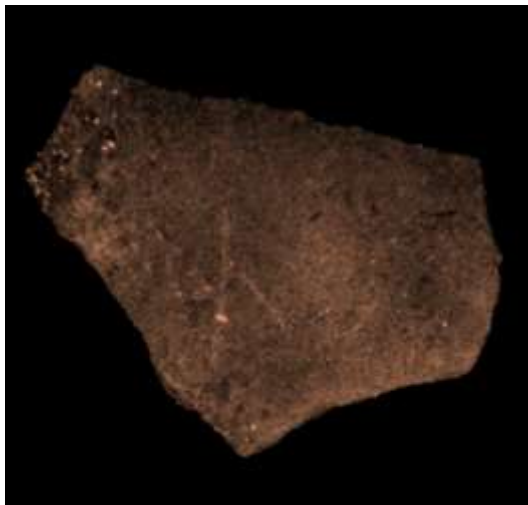
Colombo, Archaeological Survey Department.

1997., *Pinwewa Galsohon Kanaththa Excavation Report*, Department of Archaeology, University of Peradeniya.

සේනානායක, පියතිස්ස, 2002., ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම ලේඛණ සහ ඒවායේ ආරම්භය පිළිබඳ ව අදහසක්, ඉඳුවර පර්යේෂණාත්මක ලේඛන සංග්‍රහය, සංස්.දයා අමරසේකර සහ රෝහිත දිසානායක, වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ :35-75.

හැලෝගම, විමලසේන., 2003., ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවෙහි ආරම්භය, අනුරාධපුර ඇතුළුවර දී හමු වූ මැටි බඳුන් ආශ්‍රිත ව කෙරෙන විග්‍රහයක්, වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, බෞද්ධ විද්‍යාල මාවත.

බංඩාර, තිස්ස. 2001/2002 හම්බන්තොට ආශ්‍රිත ඓතිහාසික පුරාවිද්‍යාව, වැලිපිළ පුරාවිද්‍යා සඟරාවල පස්වෙනි කලාපය, ඒකාබද්ධ පුරාවිද්‍යා උපාධිධාරී සංගමය, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල : 55- 65.

ඡායාරූප අංක 1 අන්දරුවැව මෙහෙලිතික සුසාන කැනීමෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර

ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය¹

එන්. ඒ. විමලසේන හැලෝගම²

ලක්දිව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර කිනම් වකවාණුවක මුලින් ම භාවිත වී ද යන්න තවමත් නොවිසඳී ඇති ප්‍රශ්නයකි. ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන පැරණිම සාහිත්‍යමය සහ අභිලේඛනමය සාක්ෂි ආශ්‍රය කරගෙන මේ පිළිබඳ නිගමනයකට පැමිණිය යුතුව ඇත.

ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතකයේ සිට ලංකාවේ ලේඛන කලාවක් තිබූ බවට සාක්ෂි මහා වංශයේ සඳහන් වෙයි. ලංකාවේ උප නිවාස පිහිටුවීම පිළිබඳව එහි එන විජය පුවත ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතකයට සම්බන්ධ කොට ඇත. එම පුවතට අනුව දිවයිනේ රජු ලෙස අභිශේක කිරීමට සූදානම් වූ විජයය කුමරුට සුදුසු කුමාරිකාවක නොමැති කමේ අඩුපාඩු දිස් විය. විජය කුමාරයාගේ නියමය අනුව පඬි රජතුමාගේ දියණිය ලබා ගැනීමට ලංකාවෙන් මදුරා පුරයට ගිය දූතයන් පඬි රජුට පඬුරු සහ ලේඛනයක් ගෙන ගිය බැව් මහා වංශයේ සඳහන් කරයි.

පඬි රජතුමාගේ දියණිය ලංකාවට එවන විට රජු විජය රජුට ලියමනක් එවීය. ලියමනක් එවීමේ දී කිසියම් අක්ෂර ක්‍රමයක් භාවිත කළ යුතු නිසා මේ අවධියේ දී ස්වල්ප වශයෙන් මේ අනුව ලිවීමේ කලාව ලංකා වාසීන් දැන සිටි බැව් හැඟේ.

තවද විජය රජතුමා ඇවෑමෙන් ලක් රජය බාර ගැනීමට සුදුස්සෙක් එවන ලෙස විජයගේ සොහොයුරු සුමිත්ත කුමරු වෙත ලේඛනයක් යැවූ බව ද මහා වංශයේ සඳහන්

¹ මෙම ලිපිය 2018 නොවැම්බර් 13 වැනි දින දිනපතා ලංකාදීප පුවත්පතේ පළමු වරට පළ විය. කතුවරයාගේ අනුමැතිය සහිතව මෙම ලිපිය මෙම සංග්‍රහයේ පළ කරනු ලැබේ.
² ශාස්ත්‍රවේදී (ඉතිහාසය ගෞරව), සමාජ විද්‍යාඥ, දර්ශනඥ, දර්ශනසූරී මහාචාර්ය, ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශය, ශාස්ත්‍ර පීඨය, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, ජේරාදෙණිය. සාමාජික, ලංකා ඉතිහාස සංගමය, සාමාජික, රාජකීය ආසියාතික සංගමය
email : nawimalasena@gmail.com

කරයි. ක්‍රි.පූ. හතරවන ශතකයේ පමණ ලක් රජය කළ පණ්ඩුකාභය කුමාරයාට ශිල්ප ඉගැන් වූ පණ්ඩුල බ්‍රාහ්මණයා ලේඛන කලාව දන්නෙක් විය හැකිය. අභය රජතුමා පණ්ඩුකාභය කුමාරයාට ලිපියක් යැවීමත් කුමාරයාට එම ලිපිය කියවීමට හැකි වීමත් නිසා පණ්ඩුකාභය කුමාරයාගේ තරුණ අවධියේ දී ලේඛන කලාවක් තිබූ බැව් පැහැදිලි වෙයි. ක්‍රි.පූ. තුන්වැනි සියවසේ දෙවන පැතිස් සමයේ ලිඛිත ටැම් ලිපියක් ගැන මහා වංශයේ සඳහන් වේ. අනාගතයේ පහළවන දුටුගැමුණු නම් රජෙක් රුවන්මැලි සෑය කරවන බැව් මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ වදාළ විට එම පුවත දෙවන පැතිස් රජු ශිලා ස්ථම්භයක ලියා තැබීය. ගලක නෙලන ලද පළමු අවස්ථාව මෙය යැයි මහා වංශය අඟවයි. තවම මෙම ලිපිය සොයාගෙන නැතත් ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලියන ලද පැරණිතම ලිපිය මෙය විය හැකිය.

ක්‍රි.පූ තුන්වන සියවසේ දී උත්තිය කුමරු විසින් පැවිදි වෙස්ගත් මිනිසෙකු අත සිය සොහොයුරාගේ බිසොවට රහස් ලිපියක් යැවූ බව සඳහන් වේ. ලෝවාමහා ප්‍රාසාදය දුටුගැමුණු රජු විසින් කරවනු ලැබේ යන වාක්‍ය සඳහන් මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේගේ උපදෙස් පිට ලියවූ රත්පතක් දුටුගැමුණු රජුට හමු වී එහි සඳහන් ලේඛන කියවූ බැව් මහා වංශයේ සඳහන් වේ. සාහිත්‍යමය සාක්ෂි අනුව ක්‍රි.පූ. තුන්වන සතකයේ හෝ ඊට පෙර ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වූ බැව් පෙනේ. ලංකාවේ පැරණි අභිලේඛනමය සාක්ෂි අනුව ද ලක්දිව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වූ වකවාණුව පිළිබඳ සතුවදායක නිගමනයකට එළඹිය හැකිය. මිහින්තලයේ දක්නට ඇති බ්‍රාහ්මී ශිලා ලිපි අතර දේවානම් පියතිස්ස රජුගේ බාල සොහොයුරු වන උත්තිය රජුගේ නම සඳහන් ලිපි කිහිපයක් දක්නට ඇත.

1. අංක 34. ගමණි උතිමහරකු (කුටිකඅබ්බිති) ශය ලෙණෙ දශ දිගශ සගය දිනෙ, මක පිතශ අටය
2. අංක 46 (ගමණි) උති (6) දව (න) පි (ය) මහරකුභ කු(ය) ශුමන දෙවිය ලෙණෙ අගක අනගක වතුදිස ශගශ
3. අංක 47 දෙ (ව) න පියමහ රකුභ ගමිණි උ(ති) .. හ නිමණෙ

මෙම බ්‍රාහ්මී ලිපි තුනේ සඳහන්වන ගමිණි උති මහ රජ තුමා දේවානම් පියතිස්ස රජතුමාගේ බාල සොහොයුරා වන උත්තිය මහ රජු යැයි සෙනරත් පරණවිතාන මහතා හඳුනාගනී.

මේ ලිපි ගැන විග්‍රහ කරන සද්ධාමංගල කරුණාරත්න මහතා ලංකාවේ කාලනිර්ණ කළ හැකි බ්‍රාහ්මී ලිපිවල ඉහළම වකවාණුව ගැනෙන්නේ ක්‍රි.පූ. දෙවැනි ශතකයේ මුල් භාගයට යැයි සඳහන් කරයි. ඉතිහාසඥයන්ගේ අදහස් අනුව දේවානම් පියතිස්ස රජතුමා ක්‍රි.පූ. දෙසිය පනහේ සිට අවුරුදු හතළිහක් රජකර ඇත. දේවානම් පියතිස්සගෙන් පසු රජ පැමිණි උත්තිය රජු අවුරුදු දහයක් රජකළ බැව් මහා වංශය සඳහන් කරයි. ඒ අනුව උත්තිය රජුගේ රාජ්‍ය කාලය ක්‍රි.පූ. 210-200 අතර යැයි දළ වශයෙන් තීරණය කළ හැකිය. ඉතිහාසඥයන්ගේ සහ මහාවංශයේ එන මේ විස්තර නිවැරදි නම් මිහින්තලයේ දක්නට ලැබෙන ඉහත සඳහන් අංක 34, 46, 47 දරණ ලෙන් ලිපි ක්‍රි.පූ. තුන්වන ශතකයේ අගභාගයට වඩා පැරණි යැයි නිගමනය කළ නොහැකිය. මේ අනුව ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ප්‍රභවය ලෙස ඉතිහාසඥයන්ගේ මතය වනුයේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි සියවසයි.

එහෙත් මෑතක්වන තුරු පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් දුරය දැරූ ආචාර්ය එස්. යූ. දැරණියගල මහතා විසින් අනුරාධපුරය ඇතුළු නුවර මාළිගය අසල කරවන ලද කැනීම්වල දී ක්‍රි.පූ. තුන්වැනි සියවසට ඉහත කාලයට අයත් යැයි සැලකෙන බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සොයාගෙන ඇත. මේ අක්ෂර ඇත්තේ මැටි බදුන්වලය. මේවායෙහි වර්ග කිරීම මෑතකදී අරඹන ලදී. ඒවා අතර බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලියැවුණු ආදර්ශයන් දෙකක් දක්නට ලැබෙයි. මෙම දෙකම ASW 88 පාඨ සම්බන්ධයෙන් වන අතර සංස්කෘතික අන්වයන්ගේ පදනම යටතේ එය AMP 88 සමඟ සම්බන්ධයක් ඇත. මෙම සංස්කෘතික සන්ධර්භයට කාබන් 14 දින නියමය වන්නේ ක්‍රි.පූ. 767-674 හෝ 662 වශයෙනි. පළමුවැනි ආදර්ශය අසම්පූර්ණය. එහි සඳහන් වනුයේ මකාරය හා දකාරය කියා ය. එහෙත් දෙවැන්නෙහි ඉතා අසාර්ථක තත්වයක් ඇත. එම පාඨය කියවා ඇත්තේ බියා අනුරද යනුවෙනි.

එස්. යූ. දැරණියගල මහතා මෙම අක්ෂර රූප සඳහා කාල නිර්ණ සකස් කරන්නේ ක්‍රි.පූ. හත්වන සියවසේ සිට හයවන සියවස දක්වාය. එතුමාගේ එම කාලනිර්ණයන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ පදනම් දෙකක් යටතේය. යටි අර්ථයෙන් AMP 88 (75) ASW 88 (89) කාල නිර්ණය කර ඇත්තේ ක්‍රි.පූ. 818-754 හෝ ක්‍රි.පූ. 700-540 වශයෙනි. Asw 88 (88) ඉක්මවා යමින් එය ක්‍රි.පූ. 765-447 දක්වා වශයෙනි. එම නිසා Asw 88 (88) සිට ඇති බ්‍රාහ්මී සඳහා ක්‍රි.පූ. 600-500 දක්වා ඔහු කාලනිර්ණය සකස් කරයි. එසේම එස්. යූ.

දැරණියගල මහතා පසුකාලීනව මෙම අක්‍ෂර රූප ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතවර්ෂයෙහි සිට හයවැනි ශතවර්ෂය දක්වා ද කාලනිර්ණය සකස් කරයි.

අනිත් පදනම වනුයේ අනුරාධ නම ආශ්‍රය කරගෙන එම අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසට අයත් යැයි නිර්ණය කිරීමයි. මෙහි එක් වලං කැබැල්ලක අනුරාධ යනුවෙන් යෙදී ඇති බව ප්‍රකාශ කරයි. අනුරාධපුරයේ පුරෝගාමියා අනුරාධ නමින් වූ විජය රජුගේ ඇමතිවරයෙකු බව මහා වංශයේ දැක් වේ. එසේම එහි අනුරාධලා ජීවත් වී තිබේ. අනුරාධපුරයේ ජීවත් වූ පණ්ඩුකාභයගේ මාමා හැඳින්වූයේ අනුරාධ නමිනි. එම නිසා මෙම අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. පන්සියට අයත් යැයි දැරණියගල මහතා ප්‍රකාශ කරයි. ඒ අනුව දැරණියගල මහතා ඉතා වැදගත් සොයා බැලීමක් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර තිබේ.

එහෙත් මෙම ඉදිරිපත්කර ඇති කාලනිර්ණයන් පිළිබඳ ගැටලු කිහිපයක් මතුවන බව පෙනීයයි. අභිලේඛනයක් යනු අවුරුදු ගණනාවක් පවතින්නට ලියන ලේඛනයකි. ඒත් මැටි බදුනක ලිවීමෙන් එවැන්නක් අදහස් නොකෙරේ. එසේම එය උවමනාවෙන් කරන දෙයක් නොවේ. මුලින් ම අධ්‍යාපනය පැවතුනේ පූජකයෙක් අතේය. එය ඉන්දියාවට මෙන් ම ලංකාවටත් පොදු දෙයකි. පූජකයන්ගේ මාර්ගයෙන් රටක අනෙක් ජන කොටස් අධ්‍යාපනය ලබති. මැටි බදුන්වල ලිවීමේ තත්ත්වයක් පවතිනවා නම් ඒ වන විට අක්‍ෂර කලාව දියුණුවේ තිබිය යුතුය. එසේ නම් අනුරාධපුරයෙන් හමු වූ මැටි බදුන්වල ඇති අක්‍ෂර, අක්‍ෂර කලාව වර්ධනය වීමෙන් පසුව ලේඛන ගත වූ කොටසක් ලෙස පෙනේ.

මැටි බදුන්වල කාලනිර්ණය දිය යුතු වන්නේ එම මැටි බදුන්වල ඇතුළේ අඩංගු භාණ්ඩ කුමන කාලයට අයත් දැයි විමසා කාලනිර්ණයක් දීමෙනි. ස්තර කීපයකට බෙදා එමගින් කාල නිර්ණයක් ප්‍රකාශ කිරීම නුසුදුසුය. එයට හේතුව වන්නේ ශුද්ධ ස්තර නොමැති වීමයි. එයට හේතුව වන්නේ භූගෝලීය විපර්යාස නිසා ස්තරවල වෙනස්කම් වීමට ඇති නිසයි.

මෙහිදී මතුවන තවත් ගැටළුවක් වනුයේ ක්‍රි.පූ. හයවන සියවසේ සිට තුන්වන සියවස ආරම්භය තෙක් අභිලේඛන හෝ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර ඇතුළත් මැටි බදුන් හමු නොවීමයි. ක්‍රි.පූ. සයවැනි සියවසට මෙහි ඇතුළත් අක්‍ෂර අඩංගු වනවා නම් තුන්වන සියවස දක්වා අභිලේඛන තිබිය යුතුය. එහෙත් එබඳු සාක්ෂි තවම හමු වී නොමැත. එය

ද ගැටලුවකි. දකුණු ආසියාව තුළම මෙම කාලය තුළ අක්‍ෂර සඳහන් පිළිබඳ තොරතුරු හමු නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවෙන් මෙම බ්‍රාහ්මීය අක්‍ෂර මාලාව ව්‍යාප්ත වූවානම් එය ව්‍යාප්ත වූයේ කෙසේ ද ප්‍රචාරය කලේ කවු ද යන ගැටලු රාශියක් මතු වේ. එස්. යූ දැරණියගල ඉදිරිපත් කරන දෙවැනි තර්කයේ දී තවත් ගැටලුවක් මතුවේ. ඔහු එම අක්‍ෂර සඳහා දින නියම කරණු ලබන්නේ මහා වංශයේ එන ප්‍රකාශ සලකා බලා ය. මහා වංශය ලියන ලද්දේ ක්‍රි.ව. 6 වැනි ශත වර්ෂයේ දී පමණය. එසේ හෙයින් වංශකතාවේ දැක්වෙන්නේ පිළිගත හැකි සම්ප්‍රදායක් ආරක්‍ෂා කිරීමක් ද එසේ නැතහොත් වංශකතා කතුවරයා විසූ අවධියෙහි පැවති තත්වයන් ඊට පෙර කාලයට ආරෝපණය කිරීමක් දැයි ස්ථිර වශයෙන් කිව නොහැක. එම නිසා මෙම මැටි බඳුන්වල දැනට කාල නිර්ණය පිළිබඳ ගැටලු රාශියක් මතුවන බව පෙනේ. එම නිසා එය පිළිගැනීමට ද දුෂ්කරතාවක් පවතී.

මෙම මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර පිළිබඳ කාලනිර්ණය සෙවීමේ වඩාත් උචිත ක්‍රමය ලෙස මා සලකණු ලබන්නේ එම මැටි බඳුන්වල අක්‍ෂරවලට සමානතාවක් ගන්නා අභිලේඛනවල සහ මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර සමඟ සන්සන්ධනය කිරීමයි. එසේ සන්සන්ධනය කොට සමානතා හා අසමානතා පැහැදිලි කර, මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර වඩාත් සමාන වන්නේ කුමණ ශත වර්ෂවල අක්‍ෂරවලට දැයි පෙන්වා දීමෙන් මෙම ආදිතම යැයි සලකණු ලබන අක්‍ෂරවලට කාලනිර්ණයක් දීමට හැකිවේයැයි සිතමි.

ඒ අනුව මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර ක්‍රි.පූ. යුගයට අයත් අශෝක අක්‍ෂර සමඟ ද ක්‍රි.පූ. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් ප්‍රිපාවා අභිලේඛන සමඟ ද ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි, දෙවැනි සියවස්වලට අයත් ගුහා ලිපි සමඟ ද සන්සන්ධනය කරනු ලැබිණි. එහි දී පෙනීගිය කරුණක් වනුයේ මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර එම අක්‍ෂර සමඟ සමානතාවක් තිබුණත් දැඩි ලෙස අසමාන ලක්ෂණ තිබුණ බවයි. එහෙත් ක්‍රි.ව. පළමුවැනි ශතවර්ෂයට අයත් දකුණු ඉන්දීය ගුහා ලිපිවල ඇති අක්‍ෂර සමඟ මෙම මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්‍ෂර සමානතාවක් ගත්තත් එහි ද අසමානතාවක් පිළිඹිබු වන්නට විය.

ඉන් පසුව ක්‍රි.ව. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් ඉන්දියාවේ අරිකමේචුවලින් ලැබී ඇති මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර සමඟ සන්සන්ධනය කරණු ලැබිණි. එහි දී පෙනී ගිය කරුණක් වන්නේ එස්.යූ දැරණියගල මහතා ක්‍රි.පූ. හයවන ශත වර්ෂයට අයත් යැයි සලකන ලද මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂර ක්‍රි.ව. දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත් අරිකමේචුවලින් සොයා ගත් මැටි බඳුන්වල ඇති අක්‍ෂරවලට දැඩි ලෙස සමානතාවක් ගන්නා බවයි.

මෙම මැටි බඳුන්වල ඇති විශේෂිතම අක්ෂරය වශයෙන් සලකනු ලබන්නේ දෙමළ (ළ) අක්ෂරයයි. එය අරිකමේඩුහි මැටි බඳුන්වල අක්ෂර මාලාවෙහි ද අඩංගු වේ. එම නිසා මෑතකචන තුරු පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් ධුරය දැරූ ආචාර්ය එස්.යූ. දැරණියගල මහතාගේ විශාරද ශාස්ත්‍රීය ඥානයට ගෞරව බහුමාන කරමින් මෑතක දී අනුරාධපුර ඇතුළු මාලිගාව අසලින් එතුමා විසින් සොයා ගන්නා ලද මැටි බඳුන්වල ඇති අක්ෂර ක්‍රි.පූ හයවැනි ශත වර්ෂයට නොව ක්‍රි.ව දෙවැනි ශත වර්ෂයට අයත්වන බව පෙන්වා දිය යුතු ය. මේ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශත වර්ෂයෙහි නොව මහින්දාගමනය සිදු වූ ක්‍රි.පූ තෙවැනි ශතවර්ෂය බව සඳහන් කළ යුතුය.

සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනයක්

රත්නසිරි අරංගල¹

සිංහලය හෙවත් හෙළ බස වූ කලී ඉන්දියානු සාගරයෙහි උත්තර අක්ෂාංශ 5° 55' - 9° 51' සහ නැගෙනහිර දේශාංශ 79° 42' - 81° 52' භෞගෝලික කලාපයෙහි පිහිටි, වර්තමානයේ 'ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය' යනුවෙන් ව්‍යවස්ථාපිත, වර්ග කිලෝමීටර 40531.20ක භූමි ප්‍රමාණයෙන් යුතු සංවිහිත දේශපාලන ඒකකයෙහි වෙසෙන ජනතාවගේ ප්‍රධානතම සාහිත්යික සහ ව්‍යවහාර භාෂාව වේ. වර්ෂ 1972 සහ වර්ෂ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මඟින් සිංහලය යථෝක්ත සමස්ත භූගෝලීය ප්‍රදේශය පුරා ම බල පවත්නා රාජ්‍ය භාෂාව සහ ජාතික භාෂාවක් වසයෙන් ද සම්මත ය.

ලෝක ව්‍යවහාර භාෂා සංඛ්‍යාව අතිවිශාල වන බැවින් ඒවා සියල්ල ම පාහේ යම් කිසි නිශ්චිත පටිපාටියකට අනුව පෙළ ගැස්වීමකට හෝ ක්‍රමානුකූල වර්ගීකරණයකට හෝ ලක් කෙරේ. යම් භාෂාවක්, (අ) වාක්‍යවින්‍යාසය හා පදකයෝගය අනුව (syntactically and morphologically) හෙවත් විවිධ භාෂා අතර පවත්නා ව්‍යුහාත්මක සමානතා අනුව හෝ (ආ) වංශ පරම්පරාත්මක සම්බන්ධය (genealogically) හෙවත් ප්‍රභවාත්මක සම්බන්ධය (genetically) අනුව හෝ වර්ග කර දැක්විය හැකි ය.

¹ ශාස්ත්‍රවේදී (සිංහල ගෞරව), ශාස්ත්‍රපති මහාචාර්ය, සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ.
Email: arangala@sjp.ac.lk

ප්‍රභවාත්මක සම්බන්ධතා අනුව භාෂා වර්ගීකරණයේ දී සැලකෙනුයේ යම් භාෂා කිහිපයක් පොදු මූල භාෂාවකින් සම්භව වී ක්‍රමයෙන් සකස් ව වෙනස් වෙනස් භාෂා බවට පත් ව වර්ධනය වී ඇති ආකාරය යි. මේ

වර්ගීකරණය පුරාතන ලේඛන වසයෙන් දක්නට ලැබෙන භාෂා සම්බන්ධයෙන් මෙන් ම ප්‍රාතර්භාෂා (proto-languages) නමින් හැඳින්වෙන, කල්පිත වසයෙන් ගොඩ නගන ලද භාෂා (උදා: ඉන්දු-යුරෝපීය මූල භාෂාව) සම්බන්ධයෙන් ද යොදා ගනු ලැබේ.

මීට අමතර ව ලෝක ව්‍යාප්ත භාෂා භූගෝලීය කලාප අනුව වර්ග කර සාකච්ඡා කෙරේ. ඒ වූ කලී පෘථිවියේ ගොඩබිම් ප්‍රදේශ ඒවායේ විස්තරණය අනුව වර්ග කර දැක්වීමට සමාන්තර ව ය. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාව යුරේසියානු භූගෝලීය කලාපයෙහි දකුණු ආසියානු කොටසට අයත් වේ. ඉන්දියාව, බංග්ලා දේශය සහ පකිස්ථානය ඇෆ්ඝනිස්ථානය, නේපාලය, භූතානය යනුවෙන් හැඳින්වෙන සංවිහිත දේශපාලන ඒකක හය ඇතුළත් සමස්ත ඉන්දු උපමහාද්වීපය ද ශ්‍රී ලංකාව හා මාලදිවයින් යන දූපත් රාජ්‍යය ද්වය ද දකුණු ආසියා භූගෝලීය කලාපයට අයත් ප්‍රධාන රාජ්‍ය වන අතර නිකොබාර්, අන්දමන් හා ලක්ෂද්වීප් (ලකදිව් හා මිනිකොයි) යන පරිධිගත දූපත් ද දකුණු ආසියා භූගෝලීය කලාපයට අයත් වෙයි.

මෙම දකුණු ආසියානු කලාපයේ ව්‍යවහාර ප්‍රධාන භාෂා ඒවායේ වංශ පරම්පරාත්මක සම්බන්ධතා අනුව,

1. ඉන්දු-යුරෝපීය භාෂා පවුලට (Indo-European Language family) අයත් ඉන්දු-ඉරානීය (Indo-Iranian), අනුශාඛාවේ
 - (අ) ඉන්දු-ආර්ය (Aryan)/ඉන්දික (Indic)
 - (ආ) ඓරානීය (Iranian),
 - (ඇ) දාර්දික (Dardic) යන 'ගණ' (groups) වලටත්
2. ද්‍රාවිඩ (Dravidian) භාෂා පවුලට,
3. චීන-තිබ්බත (Sino-Tibetan) භාෂා පවුලේ තිබ්බත-බුරුම ගණයට හා
4. ඔස්ට්‍රො-ඒශියාටික් (Austro-Asiatic) භාෂා පවුලේ මුණ්ඩා ගණයටත් අයත් කොට දක්වනු ලැබේ.

5. ඔස්ට්‍රොනීශියන් (Austronesian) භාෂා පවුල මැඩගස්කරයේ සිට ඊස්ටර් අයිලන්ඩ්ස් තෙක් දකුණු ආසියා කලාපයට නුදුරින් පෘථුල භූගෝලීය කලාපයක ව්‍යාප්ත වී පවතී.
6. මීට අමතර ව මේ දක්වා හරි හැටි වර්ග නො කෙරුණු භාෂා කිහිපයක් ද මේ කලාපයෙහි භාවිත කෙරේ.

මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවෙහි ව්‍යවහාර ප්‍රධාන භාෂාව වන සිංහලය තදීය භූගෝලීය කලාපයෙහි (හෝ තදාසන්නයෙහි හෝ) ව්‍යවහාර භාෂා පවුල් හෝ භාෂා ගණ හෝ අතුරින් කිසිවකට අයත් විය යුතු යැයි නිගමනය කිරීමට සිදු වෙයි.

භෞතික පිහිටීම අනුව ඉන්දියාව ලංකාවේ සමීපතම දේශාන්තරය වීමත් එහි දේශපාලනික සහ සංස්කෘතික ඉතිහාසය ඉන්දු බලපෑම්වලට හා සම්පර්කවලට අනුව හැඩ ගැසුණක් වීමත් යන සාධක සැලකිල්ලට ලක් කළ කල ලක්දිව ව්‍යවහාර භාෂාව ඉන්දු දේශීය භාෂාවක් ම විය යුතු ය යන නිගමනයට එළඹීම යුක්ති යුක්ත ය.

ඉන්දු දේශයේ භාවිත කෙරෙන භාෂා ප්‍රධාන භාෂා පවුල් දෙකකට අයත් ය: උත්තර ඉන්දියාවේ ව්‍යවහාර කෙරෙනුයේ ඉන්දු-යුරෝපීය පවුලේ ඉන්දු-ඉරාණීය අනුශාඛාවේ ඉන්දු-ආර්ය හෙවත් ඉන්දික ගණයට අයත් භාෂා ය; දකුණු ඉන්දියාවේ ව්‍යවහාර භාෂා ද්‍රාවිඩ භාෂා පවුලට අයත් ය.

ඒ අනුව සිංහලය එක්කෝ ඉන්දු-ආර්ය ගණයට අයත් විය යුතු ය; නැත හොත් ද්‍රාවිඩ භාෂා පවුලට අයත් විය යුතු ය.

සිංහලය කවර භාෂා පවුලකට අයත් ද යන්න කාලාන්තරයක් තිස්සේ විවාදයට භාජන වූ ප්‍රශ්නයක් ව පැවතිණ. යුරෝපීයයන්ගේ ලංකාගමනයෙන් පසු විවිධ වකවනුවල දී මේ ප්‍රශ්නය විසඳීමට ප්‍රයත්න දැරුණු අවස්ථා දැක්ක හැකි ය. එකුන්විසි වැනි සියවස මධ්‍ය භාගය වන විට ඉන්දු-යුරෝපීය භාෂාධ්‍රැවණය දියුණු වීමත් සමඟ විවිධ භාෂා පිළිබඳ තුලනාත්මක පර්යේෂණ ඇරඹිණ. මේ අනුව සිංහලය ආර්ය භාෂාවක් ද ද්‍රාවිඩ භාෂාවක් ද යන ප්‍රශ්නය විවාදයට ගැනිණ. එක් පිරිසක් සිංහලය ආර්ය ගණයට අයත් භාෂාවක් බවට සහේතුක, තුලනාත්මක සහ නිදර්ශනාත්මක අදහස් දැක්වූහ. ඊට ප්‍රතිපක්ෂ ව සිංහලය ද්‍රාවිඩ භාෂාවකැයි කියා සිටි අය ද වූහ.

විසි වැනි සියවස ආරම්භයත් සමඟ ම වාගේ සිංහලයේ සම්භවය සහ ශෝභි සම්බන්ධතා පිළිබඳ වූ විවාදය මානව වංශාත්මක සහ භාෂාත්මක මුහුණුවර වෙනස් කර ගනිමින් දේශපාලන මුහුණුවරක් ගත් ආකාරය ප්‍රකට ය. ජේම්ස් ජර්න්සෙප් විසින් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව කියවා තේරුම් ගැනීමෙන් අනතුරු ව වර්ධනය වූ අභිලේඛන විඥානයත්, තුලනාත්මක භාෂා අධ්‍යයනයෙහි ව්‍යාප්තියත්, සිංහලය පිළිබඳ ව විල්හෙල්ම් ගයිගර් ප්‍රමුඛ වාග්විද්‍යාඥයන්ගේ විධිමත් පර්යේෂණත් නිසා සිංහලය ඉන්දු-ආර්ය ගණයට අයත් භාෂාවක් ය යන මතය විසි වැනි සියවසෙහි ද්විතීය දශකය පමණ වන විට ස්ථිර කෙරිණි. එසේ ද වුව සමකාලීන දේශපාලන සහ ජන වාර්ගික අර්බුදවල බලපෑමෙන් සිංහලයේ සම්භවය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය යළි විවාදයට ගැනිණ. 'සිංහලයේ සම්භවය' මැයෙන් දේශන දෙකක දී වාසල මුදලි ඩබ්ලිවු. එෆ්. ගුණවර්ධන භාෂාවක ප්‍රභවය පිළිබඳ විනිශ්චය කළ යුත්තේ එහි වචන මාලාව දෙස බලා නො ව ව්‍යාකරණයේ ව්‍යුහගත පදනම විමසීමෙන් බවත් ඒ අනුව සිංහලය අනිවාර්යයෙන් ම ද්‍රාවිඩ භාෂා පවුලට අයත් වන බවත් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය. එම මතය සමකාලීන උගතුන් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. සිංහලය සම්බන්ධයෙන් සිදු වූ, පැරණි ඉන්දු ප්‍රාකෘත උපභාෂාවලින් පරිබාහිර වූ ශබ්දයෝග විචාරාත්මක වර්ධනය නො සලකා හැරීම ගුණවර්ධන මෙබඳු නිගමනයක් කෙරෙහි මෙහෙයවා ඇති බව දක්වන සෙනරත් පරණවිතාන භාෂාධ්‍යයනයෙහි ලා පැරණි අභිලේඛන සාධක ප්‍රයෝජනයට නො ගැනීම එම දුර්වල නිගමනයට හේතු වූ බව පෙන්වා දෙයි. ලක්දිව පුරාතන බ්‍රාහ්මී සෙල් ලිපි, අශෝක සෙල් ලිපි, සංස්කෘත, පාලි, අර්ධ මාගධී, වංග සහ නූතන සිංහල පාඨ සසඳන කල සිංහලය ආර්ය භාෂාවකි යි යන මතය ස්ථිර වෙයි.

සිංහල භාෂාවේ මූලාරම්භක අවස්ථාවේ යථා ස්වරූපය වටහා ගැනීම සඳහා වහල් කොට ගත හැකි ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රය නම් ලක්දිව ආදිතම අභිලේඛන යි. මේවා ලියා ඇත්තේ, ක්‍රි.පූ. 1700 - 1500 පමණ කාලයේ පුරාතන කැනැන් සහ ෆිනීෂියා රාජධානි ඇතුළත් මධ්‍යධරණී ප්‍රදේශයෙහි නැගෙනහිර වෙරළ තීරයෙන් පරිමිත ප්‍රදේශයේ ව්‍යවහාර කෙරුණු උතුරු සෙමිටික් අක්ෂර මාලාවෙන් හින්න වී යැයි සැලකෙන, ඉන්දියාවේ වර්තමානයේ ව්‍යවහාර කෙරෙන සියලු ම අක්ෂර මාලාවන්හි මූලය ලෙස පිළිගැනෙන, වර්තමාන උගතුන් විසින් බ්‍රාහ්මී නමින් හැඳින්වෙන අක්ෂර මාලාවෙනි. මේ අක්ෂර මාලාව ක්‍රි.පූ. සත් වන ශතකයේ පමණ සිට ඉන්දියාවේ ව්‍යවහාර කෙරිණැයි සැලකේ. ලක්දිව බ්‍රාහ්මී ලෙන් ලිපි ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙවන සියවසේ අශෝකාධිරාජයාගේ

පාලනය යටතේ පැවති භාරත දේශය සමඟ පැවති දේශපාලන හා ආගමික සම්බන්ධතාවල ප්‍රතිඵලයක් සේ සැලකෙයි.

මෙම ලක්දිව ආදි ලෙන් ලිපිවල වාක්කෝෂය සහ අන්තර්ගත සංඥා නාම විසින් සෘජු ව ම ප්‍රකාශ කෙරෙනුයේ සංස්කෘත සහ පාලි භාෂාවලට ඒවායෙහි ඇති ඥාතිත්වය යි:

“තලදර නගය පුත දෙවන ලෙණෙ අගත අනගත වතුදිග ගගග”

අනුරාධපුරයේ ‘වෙස්සගිරි’ ප්‍රදේශයෙහි ලෙනක කොටා ඇති මේ වාක්‍ය බණ්ඩය පාලියට නැඟීමට නම් කළ යුත්තේ සුළු වෙනස්කම් කිහිපයක් පමණි:

“තුලාධර නාගස්ස පුත්ත(ස්ස) දේවස්ස ලේණං ආගත අනාගතස්ස වාතුද්දිසස්ස සංසස්ස”

එය ම සංස්කෘතයට නැඟූ කල:

“තුලාධර නාගසා පුත්‍ර(සා) දේවසා ලේණං ආගතානාගතසා වාතුද්දිගසා සංසසා”

නූතන සිංහලය පැහැදිලි ලෙස ම ‘සිංහල ප්‍රාකෘතය’ නමින් හැඳින්වෙන ආදි ම ව්‍යවහාරයේ ක්‍රම විකාසයෙහි ප්‍රතිඵලයක් බව ඉඳුරා ම පැවසිය හැකි ය. නූතන ඉන්දු-ආර්ය භාෂාවන්හි සාහිත්‍යික ව්‍යවහාර ක්‍රි.ව. 10 - 12 සියවස්වලින් ඇතට නො දිවෙන නමුදු සිංහලයේ සාහිත්‍යික ව්‍යවහාර සම්බන්ධ අවිනශ්ට සාධක සවන සියවස තරම් ඇතට ගෙන යා හැකි ය. වංස කථා හා වෘත්තාන්තවලින් අනුමේය වන පරිදි සිංහල සාහිත්‍යයේ ආරම්භය තවත් සියවස් දෙක තුනක් තරම් ඇතට ගෙන යා හැකි අතර එය සෙසු ප්‍රාකෘත සාහිත්‍යයන්ට වඩා ස්වාධීන ලක්ෂණ සහිත බව පෙන්නුම් කෙරේ.

සිංහල භාෂාවේ මේ ස්වලක්ෂණවලට තුඩු දුන් හේතු කවරේ දැයි මෙහි ලා විමර්ශනය කිරීම වැදගත් ය. ‘මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය භාෂා’ සංස්කෘතය ව්‍යවහාර වූ ප්‍රදේශයන්හි ම භාෂණ ව්‍යවහාර වසයෙන් පැවති අතර සිංහලයට පදනම වැටුණේ මුල් භූමියෙන් හුදෙකලා වූණු ප්‍රාකෘතයකිනි. ‘මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය භාෂා’ සංස්කෘතය සමඟ මෙන් ම එකිනෙක ‘මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය භාෂා’ සමඟ සංස්පර්ශයට ලක් වූ අතර සිංහලයට මුල් වූ ප්‍රාකෘතය ද්‍රාවිඩ පවුලට අයත් ප්‍රධාන භාෂාවක් වන දෙමළය සමඟ දීර්ඝ කාලයක පටන් සංස්පර්ශයට ලක් විය. ඒ සමඟ ම මේ දිවයිනෙහි ආදිවාසීන්ගේ භාෂාව/ භාෂා සමඟ ද එහි සම්පර්කයක් සිදු වී තිබේ. මේ හේතු නිසා සිංහලයට මුල් වූ ප්‍රාකෘත භාෂාව

සෙසු 'මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය භාෂා' විශේෂයන්ට වෙනස් පරිණාමීය මාර්ගයකට අවතීර්ණ වී තිබේ. එසේ හෙයින් එය සෙසු 'මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය භාෂා' මෙන් පරිණාමයේ ඊ ළඟ අවධිය වසයෙන් 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය භාෂාවක්' බවට පත් විණැයි නිගමනය කිරීම අපහසු ය.

සිංහලයේ ඓතිහාසිකත්වය හා අනන්‍යතාව සම්බන්ධයෙන් අපට එළඹිය හැකි නිගමනය වන්නේ එය බෙංගාලි, නින්දී, පංජාබි, ගුජරාටි ආදී 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය' භාෂාවකට වඩා පුරාතන භාෂාවක් සේ සැලකිය යුතු බව යි. කාලානුක්‍රමණය අනුව, සිංහලයේ 'ද්විතීය භාෂාව' සේ සැලකෙන 'දිවෙහි බස' යට කී 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය' භාෂා හා සම ස්ථාන ගනී. එසේ නම් සිංහලය ස්ථානගත කළ යුත්තේ කොතැනක දැයි යන්න විසඳා ගත යුතු ය. එක් අතකින් සිංහලය පාලි භාෂාව හා සමප්‍රභව හා සමකාලික සේ නිගමනය කිරීම අසීරු නො වේ. පාලි භාෂාව මාගධී ප්‍රාකෘතය හෝ අර්ධ මාගධිය හෝ අවන්ති ප්‍රාකෘතය හෝ පදනම් කොට ගනිමින් බෞද්ධ ධර්මය වාචෝද්ගත කිරීම සඳහා සංස්කරණය කර ගත් භාෂාවක් ය යන මතය මෙන් ම අශෝක ලිපි අතර පාලියෙන් ලියවුණු ලිපි දක්නට නො ලැබීම සැලකිල්ලට ගනිමින් එය ජන ව්‍යවහාරගත ප්‍රාකෘතයක් නො ව සාහිත්‍යික ප්‍රාකෘතයක් සේ හඳුනා ගැනීමට යුරෝපීය උගතුන් මෙන් ම දේශීය උගතුන් ද ප්‍රයත්න දරා ඇති අවස්ථා හමු වෙයි. පළමු ධර්ම සංගායනාවේ දී බුදුන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් හා තදීය අර්ථකථන පාලියෙන් ඉදිරිපත් නො කරන ලද්දේ නම් එය තෙවන සංගායනාවේ දී ධර්ම ප්‍රචාරක අවශ්‍යතා සලකමින් සකස් කර ගන්නා ලද්දක් ය යනු ඒ සම්බන්ධයෙන් දැක්වෙන අදහසකි.

පාලි භාෂාව හා සිංහලය සමකාලික හා සමප්‍රභව සේ සැලකිය හැක්කේ එනයිනි. අවිනෂ්ට ආදී ම ලේඛන සාධකවලින් ප්‍රකට වන පරිදි එකල පටන් ම සිංහලය (සිංහල ප්‍රාකෘතය) සෙසු ප්‍රාකෘතවලින් වෙනස් ලක්ෂණ සහිත ව වර්ධනය ආරම්භ කොට තිබිණි. එය නව මුහුණුවර ගැනීම 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය යුගය' ආරම්භ වීමට පෙරාතුව ව සිදු වූ ආකාරය දැක ගත හැකි ය. වර්තමාන සිංහලයේ අනන්‍යතා ලක්ෂණයක් වන භාෂා ද්විරූපතාවේ ආරම්භය ද ක්‍රි.ව. දස වන සියවස තරමේ, එනම් 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය යුගය' ආරම්භ වීමට පෙර ආරම්භ වන්නට ඇතැයි නිගමනය කිරීම යෝග්‍ය ය.

වෘත්තාන්ත මෙන් ම ඓතිහාසික විස්තර ද පුරාවිද්‍යාත්මක සොයා ගැනීම් ද සලකන කල, ආර්ය භාෂකයන් විසින් මේ දිවයින ජනාවාස කිරීම බුද්ධ කාලය වන විට අරඹා තිබෙන්නට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි බැවින් සිංහල භාෂාවට මුල් වූ ප්‍රාකෘතය

ඒ වන විට මෙරට ප්‍රචලිත වෙමින් පවතින්නට ඇතැයි විශ්වාස කිරීම අයෝග්‍ය නො වේ. මෙයට අදාළ වන විස්තරයක් ඒන දේශාටක ආභියන් හිමියන් ගෙන හැර දක්වා ඇත. එනම් “පළමු කොට මෙහි මනුෂ්‍ය වාසයක් නො වී ය. යක්ෂයෝත් නාගයෝත් (Spirits and Nagas) පමණක් වාසය කළහ. පිට රටවල වෙළෙන්දෝ වෙළෙඳාම සඳහා මෙහි පැමිණෙති. ඔවුන් පැමිණි කල යක්ෂයෝ (Spirits) ඔවුන්ට පෙනී නො සිටින නමුත් මිල සලකුණු කරන ලද දුර්ලභ වෙළෙඳ බඩු සුදානම් කොට තබති. වෙළෙන්දෝ එසේ දක්වා ඇති මිල ගණන්වලට එකඟ ව මිල ගෙවා බඩු රැගෙන යති.” ලොව ආදි ම ලේඛන සේ සැලකෙන මෙසපොටේමියානු ලේඛන වෙළෙඳ බඩු සම්බන්ධ තොරතුරු කල් තබා ගැනීමට යොදා ගත් සලකුණු බවට ඇති මතය හා මෙය සසඳනු වටී. මාන්තායිවලින් හමු වන ආදිතම සාධක ක්‍රි.පූ. දෙවන සියවසට අයත් සේ සැලකෙයි. ක්‍රි.පූ. දෙවන සියවසින් පූර්වයෙහි ද මෙය ප්‍රධාන වාණිජ තීර්ථයක් ව පැවති බව පිළිගත හැකි ය. ආභියන් හිමියන් දක්වා ඇත්තේ මෙවැනි තොටමුණුවල පැවති පැරණි තත්ත්වයක් විය යුතු ය. මේ යක්ෂයන් හා නාගයන් අතුරෙහි ප්‍රාග්-ද්‍රාවිඩ, ඉරාණිය, ඔස්ට්‍රෝ ඒශියාටික, ඔස්ට්‍රොනීශියන් භාෂක ජන කොටස් සිටිය හැකි ය.

මේ දිවයිනට උතුරු ඉන්දියානු සාංක්‍රමණිකයන්ගේ පැමිදීම පිළිබඳ ප්‍රවාද දෙවර්ගයක් පැවති බව ඒ. එල්. බගාම් සාධක සහිත ව පෙන්වා දෙයි. එකක් වෙළෙඳුන් මුල් වී ජනාවාස ඇති කිරීම පිළිබඳ ව යි. දෙවැන්න රාජකීයයන් විසින් ජනපද ආරම්භ කිරීම යි. මහාවිහාරයට ලැබුණු රාජකීය අනුග්‍රහය හේතුවෙන් වෙළෙඳුන් සම්බන්ධ වෘත්තාන්ත යටපත් වී රාජකීය සම්භවයක් සහිත ජනාවාස ආරම්භය පිළිබඳ වෘත්තාන්ත ඉස්මතු වූ සේ සැලකිය හැකි ය. ආභියන් හිමියන් දක්වන වෙළෙඳ සලකුණු මැටි පුවරු වැනි කල් පවත්නා මාධ්‍යයක් නො ව ශාක පත්‍ර වැනි මාධ්‍යයක් යොදා ගනිමින් කරන ලද ඒවා විය හැකි ය. නැගෙනහිර වෙරළෙහි ද වෙළෙඳ තොටමුණු පවතින්නට ඇත. තම්මැන්නාව වයඹ දිග නො ව නැගෙනහිර - ගිනිකොණ ප්‍රදේශයේ වූ බවට- නැත හොත් පාකර් රාජාවලිය ද ඉවහල් කොට ගනිමින් පෙන්වා දෙන පරිදි- තම්මැන්නාව දකුණේ මාගම බවට තර්ක කළ හැකි ය. ආරම්භක අවදියෙහි මෙරට නගර නො වී ය. ජනාවාසයේ මුල් පියවර ‘ගම’ ය. ප්‍රධාන ග්‍රාමය ‘මහා ග්‍රාමය’ යි; මාගම යි. ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර ප්‍රදේශයෙන් පැමිණි ආදි ම සාංක්‍රමණිකයන්ට පහසුවෙන් ළඟා විය හැක්කේ දිවයිනේ නැගෙනහිර - ගිනිකොණ ප්‍රදේශයට බව ද සැලකිය යුතු ය. වංසකථාකරුවන්ගේ භූගෝලශාස්ත්‍රීය ඥානය නිරවුල් යැයි සැලකිය හැකි ද?

මේ කරුණු අනුව පෙන්වා දිය හැක්කේ සිංහල භාෂාවට පදනම වැටුණු ප්‍රාකෘත ව්‍යවහාර ක්‍රි.පූ. 6-5 සියවස් පමණ සිට මුල් භූමියෙන් වෙන් ව මේ දිවයිනෙහි පැළපදියම් වීම සිදු වූ සේ සැලකිය හැකි බවත් මෙරට ආදිවාසීන්ගේ භාෂා සමඟ මෙන් ම ද්‍රාවිඪ භාෂා සමඟත් සෙසු ප්‍රාකෘත භාෂාවලට වෙනස් සම්පර්කයක් පවත්වා ගත් බවත් ඒ හේතුවෙන් 'සිංහල ප්‍රාකෘතය' සෙසු 'භ්‍රාතෘ' භාෂාවන්ට වෙනස් පරිණාමීය මාර්ගයක විකාසනය වූ බවත් ය. 'නූතන ඉන්දු-ආර්ය භාෂා' ආරම්භ වීමට පෙර සිංහලය එහි ස්වාධීන මුහුණුවර ප්‍රකට කරමින් වර්ධනය වීම අරඹා සිටි බැවින් එය 'මධ්‍ය ඉන්දු-ආර්ය' භාෂාවක් අන්‍ය භාෂා හා සම්පර්කයට පත් වීමෙන් බිහි වූ නූතන භාෂාවක් සේ සැලකීම යුක්ති යුක්ත ය.

මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර අයත් කාලය පිළිබඳ කාංසාව

රාජී සෝමදේව¹

ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක ක්ෂිතිජය ගොඩ නැගීමට ඉවහල් වන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් වන්නේ මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් රචනා කර තිබෙන දහස් ගණනක් වූ කෙටි සෙල්ලිපි වාර්තායි. ඒවායේ අන්තර්ගත තොරතුරු මෙරට සමකාලීන සමාජ-දේශපාලනික සහ බෞද්ධාගමික ඉතිහාසය ගොඩ නැගීමට ඉතිහාසඥයින් සහ පුරාවිද්‍යාඥයින් විසින් ඉවහල් කර ගන්නා මුල් පෙළේ මූලාශ්‍රයක් බවට පත්ව තිබේ. එහෙයින් මෙම සෙල්ලිපි ලියා ඇති අක්ෂර මුල්වරට භාවිතයට පැමිණි කාලය සම්බන්ධයෙන් වන ස්ථාවරය මෙරට ඉතිහාසයට අයත් මුල් අවධියේ ස්වරූපය පිළිබඳ ගොඩ නගන දැනුමේ එක් තීරණාත්මක නිර්ණායකයක් බවට පත් වේ. බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ප්‍රභවය සම්බන්ධයෙන් අදහස් ඉදිරිපත් කළ පුරෝගාමීන් වන ජෝර්ජ් බ්‍රැන්ලන්ගේ මතය වන්නේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පද්ධතිය ඉන්දියාවට බාහිර මූලාශ්‍රයකින් පැමිණි එකක් බවයි. බ්‍රැන්ලන් එය උතුරු සෙමිටික් මූලයකට සම්බන්ධ කිරීමට යෝජනා කරයි. උතුරු සෙමිටික් අක්ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 1100 දී පමණ සිරියානු ප්‍රදේශයේ භාවිත වූ අක්ෂර පද්ධතියකි. උතුරු සෙමිටික සම්ප්‍රදායට අයත් ෆිනීෂියානු අක්ෂර පද්ධතිය සහ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පද්ධතිය අතර තිබෙන රූපික සබඳතා බ්‍රැන්ලන් විසින් අවධාරණය කරන ලදී. මේ අදහස තියුණු ලෙස විවේචනය කරන ගෞරි ශන්කර් ඕජාගේ මතය වන්නේ එය ඉන්දු-නිම්න සංකේත පද්ධතියෙන් විකාශය වූවක් ලෙසය. ඉන්දිය පුරාවිද්‍යාඥයෙකු වූ බී.බී. ලාල් විසින් රචිත දීර්ඝ ලිපියක මේ අදහස තහවුරු කිරීමට පුළුල් ලෙස සාක්ෂි උපුටා දැක්වීමට වැයම් කර තිබේ.

¹ ශාස්ත්‍රවේදී (පුරාවිද්‍යා ගෞරව), දර්ශනපති, දර්ශනසූරී
 ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය, පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය, අංක 407,
 බෞද්ධාලෝක මාවත,
 කොළඹ 7.
 අධිසාමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය
 Email: rajsomadeva@gmail.com

බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ප්‍රභවය නිර්ණය කිරීමට බලපාන ප්‍රධාන කාරණා කිහිපයක් වෙත ඒ ගැන අවධානය යොමු කළ මෑතකාලීන විද්වතුන් කිහිපදෙනෙකුගේ විමසිල්ල යොමුව තිබේ. ඔස්කාර් වොන් හින්බර්, හැරී ෆොල්ක්, ජෙරාඩ් ෆ්‍රස්මාන්, කෙනත් ආර්. නෝමන් ඒ අතරින් ප්‍රමුඛත්වයට ගැනේ. මෙම පත්‍රිකාව මගින් ඒ අදහස් සමාලෝචනය කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල මූල් අවස්ථාව දෙස නවමු ආකාරයෙන් බැලීමට ඉවහල් කර ගත හැකි ඇතැම් සාක්ෂි සාකච්ඡා කිරීමටත් නියමිතය.

ලංකාවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පැමිණියේ මහින්දාගමනය

සමඟ ද ?

ප්‍රසාද් පොන්සේකා¹

ගල්වැවේ විමලධන්ති හිමි²

ලංකාවේ හමුවන පැරණිම සෙල්ලිපි බෞද්ධාගම හා සම්බන්ධිත ය. එවායින් කිසිවක් මහින්දාගමනයට පෙර (ක්‍රිස්තු පූර්ව 246) කාලයට අයත් නොවේ. දින නියම කළ හැකි පැරණිම ලිපිය, දේවානම්පිය තිස්ස රජුගේ බාල සොහොයුරු උත්තිය රජු (207-197 ක්‍රි.පූ.) ගේ කාලයට අයත් ය. එවැනි ලිපි තුනක් පරණවිතාන ගේ Inscriptions of Ceylon (34, 46, 47) හි දක්වා ඇත. ක්‍රිස්තු පූර්ව 246 දක්වා පැරණි ලිපි තිබෙන්නට හැකි වුව ද ඒවා කාල තීරණය කළ නොහැක. ඒ අනුව ලංකාවේ ඇති සියලු සෙල්ලිපි අසෝක සමයෙන් පසුව බව තීරණය කළ හැකි ය. එයින් නිතැතින් ම උපදින උපකල්පනය නම් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව ලංකාවට ලැබුනේ මහින්දාගමනය සමඟ බව යි.

90 දශකයේ මුල්භාගයේ අනුරාධපුර ඇතුල්තුවර කැනීමිවලින් ක්‍රිස්තු පූර්ව 6-4 කාලයට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත මැටි භාජන කොටස් ලැබුන බව ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල විසින් ප්‍රකාශයට පත්කළ විට කිසිම දේශීය හෝ විදේශීය විද්වතෙකු එය

¹ විද්‍යාවේදී, ශ්‍රී ලංකා ජාතික භාරය, පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, 407, බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.

email : prasadfonseka@hotmail.com

² ශාස්ත්‍රවේදී (පුරාවිද්‍යා ගෞරව), සමාජීය විද්‍යාපති ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, සමාජීයවිද්‍යා හා තුළනාත්මක අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ලංකා හික්කු විශ්වවිද්‍යාලය, පුත්තලම පාර, අනුරාධපුරය.

සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ සභාව

email : bomaluwatemple@gmail.com

පිළිගැනීමට හෝ අඩුකරමින් සොයාබැලීමට සූදානම් නොවී ය. ඉන්දියාවේ පවා ඇතැම් විද්වතුන් ගේ මතය වූයේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව අසෝක සමයට (ක්‍රි.පූ. 269-228) වඩා පැරණි නොවූ බව යි. ඇතැම් අය පැරණිම අක්ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 321න් ඇරඹී මධුර සමයට අයත් බවට වශ්වාස කළහ. පසුව කොනිංහැම් විසින් දැරණියගල සොයාගැනීම් සනාථ කරනු ලැබිණ. මේ නිසා අනුරාධපුරයේ ලැබුණ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මෙතෙක් ලෝකයේ සොයාගත් පැරණිම බ්‍රාහ්මී අක්ෂර බවට ඇතැම් දෙනා පිළිගත්හ.

මේ නව පුරාවිද්‍යාත්මක සොයාගැනීම්, සෙල්ලිපිවලින් පෙනෙන සාක්ෂිවලට හා විද්වතුන් එවකට විශ්වාස කළ මතයන්ට විරුද්ධ විය. කුමන මතයක් නැතහොත් උපකල්පනයක් සත්‍ය ද යන්න දැනගැනීම සඳහා තවත් සොයාබැලීම් කිරීමට මේ නිසා අවශ්‍යතාවක් ඇතිවිය. මහින්දාගමනයත් සමඟ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලැබුණේ නම් එම අක්ෂර අසෝක අක්ෂර සමඟ සම්පූර්ණයෙන් සමාන වියයුතු බව තාර්කිකව පෙන්වාදිය හැකි ය. ඒ අක්ෂර එම කාලයේ තිබුණ දියුණුම අක්ෂර විය. ඒ නිසා අසෝක අක්ෂර හා ලංකාවේ ඇති සිංහල බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සැසඳීමෙන් මේ ගැන නිගමනයකට එමට හැකි ය. බැලූ බැල්මටම මේ අක්ෂර වර්ග දෙක අතර පැහැදිලි වෙනස්කම් දැක්නට ලැබේ. අසෝක අක්ෂර පැහැදිලි සිරස් හා තිරස් රේඛාවලින් ද ක්‍රමවත් අර්ධවාක්තාකාර කොටස් වලින් ද එසේ ම බොහෝවිට සමමිතිකත්වයකින් ද යුක්ත ලියාතිබේ. සිංහල බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ඉහත කී ලක්ෂණ අඩු ය. මෙවැනි වෙනස්කම් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අසෝක අක්ෂර හා සිංහල බ්‍රාහ්මී අක්ෂර බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සැසඳීම									
අක්ෂරය	අසෝක				සිංහල				එරඟුඩ්
	වර්ගය 1	මූලාශ්‍රය	වර්ගය 2	මූලාශ්‍රය	වර්ගය 1	මූලාශ්‍රය	වර්ගය 2	මූලාශ්‍රය	
අ		DT North 1		DT North 1		435		487	
ඉ		DT North 1				468			
ඊ		DT North 1				1052		424	
ය		DT North 1		ශීර්ෂාථ		390		34	

Table 1

DT - දිලීලී නෝප්‍රා

මෙහි පළමු වැනි වර්ගය සාමාන්‍යයෙන් දක්නට ඇති අතර දෙවැනි වර්ගය කලාතුරකින් දක්නට ලැබේ. මෙයින් නිරීක්ෂණය වන්නේ ඉන්දියාවේ හා ලංකාවේ ඇති අක්ෂර අතර සැහෙන වෙනසක් ඇති බවයි. එසේ වුව ද ලංකාවේ අක්ෂර එරඟුඩ් අසෝක අක්ෂරවලට බොහෝදුරට සමාන බව ද පෙනී යයි. මේ වෙනස ඉහත දැක්වූ අක්ෂර හතරට සීමා නොවේ.

අකෂරය	අසෝක ප්‍රාහ්මී		සිහල ප්‍රාහ්මී		
	සංකේතය	විස්තරය	සංකේතය	IC. No.	විස්තරය
අ		වමේ කොටස් දෙක එකතුවී සිරස් රේඛාව හමුවේ.		1052	වමේ කොටස් දෙක වෙන්වී සිරස් රේඛාව හමුවේ.
ඉ		නිත් තුනකි. ඇතැම්විට අසමමිතික ය.		1052	සිරස් රේඛාවක් දෙපස නිත් දෙකකි.
ක		බොහෝවිට සිරස් රේඛාව දිගින් වැඩි ය.		1052	බොහෝවිට රේඛා දෙක සමාන ය.
ඝ		පහළ කොටස වෘත්තාකාර ය.		624	පහළ කොටස 90° කෝණයන්ගෙන් යුක්ත ය.
●		අනුස්වරය 'ය' සමඟ - ලංකාවේ දක්නට නැත			
ච		පහළ කොටස අඩු වෘත්තාකාර ය.		1052	බොහෝවිට පහළ කොටස වකුරප්‍රාකාර ය.
ඃ				1021	ක්‍රි.පූ. 89 ක්‍රිපිටකය ලිවීම දක්වා ලංකාවේ භාවිතව නැත. එතෙක් භාවිත වූයේ මහප්‍රාණ අක්ෂරයයි.
ඤ		සිරස් රේඛා මුදුන් එකම මට්ටමක පවතී.			බොහෝවිට දකුණු සිරස් රේඛාව කොටස ය.
ඞ		ලංකාවේ භාවිතවී නැත.			
ඟ		පහළ කොටස සරපිලාකාර ය.		647(a)	පහළ කොටස අර්ධ වෘත්තාකාර ය.
ඨ		සිරස්ව සමමිතික ය. රේඛා තුනකින් යුක්ත ය.		1052	රේඛා දෙකින් සමන්විත ය.
ඩ		මැද කොටස අඩු වෘත්තාකාර ය.		380	මැද කොටස භතරැස් ය.
න		නිරස් රේඛාව දිගින් වැඩි ය.		831	බොහෝවිට රේඛා දෙකම සමාන දිගින් යුක්ත ය.

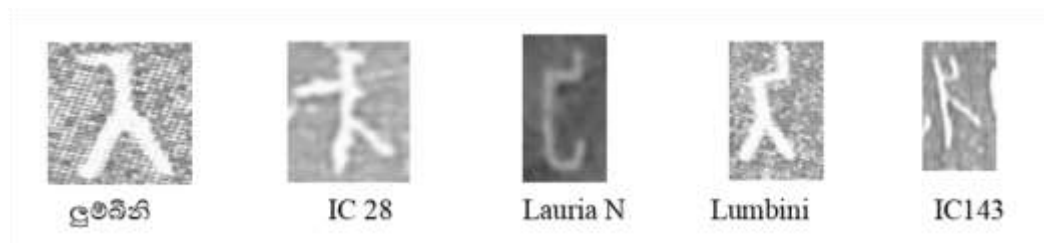
ප		පහළ කොටස සමමිතික හා රේඛා සමාන්තර ය.		1052	බොහෝවිට සිරස් රේඛා සමාන්තර නැත.
භ		තිරස් කොටසේ දිගුවක් ඇත.		1022	පහළ දකුණු සිරස් කොටස දිගුවී ඇත.
ම		සාමාන්‍යයෙන් එක් වක්‍ර රේඛාවකින් ඇඳ තිබේ..		1051	සාමාන්‍යයෙන් U හැඩැති වක්‍ර රේඛාවකින් හා තිරස් රේඛාවකින් ඇඳ තිබේ.
ය		ඇතැම්විට පහළ අඩ්වැන්ත දෙකකි.		1052 333	ඇතැම් අක්ෂර සමාන ය. ඇතැම්විට පහළ එක් අඩ්වැන්තයකි. කොටස් දෙක වෙන්ව ඇත.
ර		පහළ කොටසේ රැළි නැත.		852	ඇතැම් අක්ෂරවල රැළි නොමැති අතර ඇතැම්විට මුළු අක්ෂරයේ ම රැළි ඇත.
ල		සාමාන්‍යයෙන් පහළ කොටස U හැඩයෙන් යුක්ත ය. දකුණු රේඛාව සිරස් ය.			සාමාන්‍යයෙන් පහළ කොටස අඩ්වැන්තාකාර ය. දකුණු කොටස මදක් ඇලව ඇත.
ඝ		උපරිම ලක්ෂ්‍යය දී එකිනෙක හමුවන රේඛා තුනකි.		1052	ඉංග්‍රීසි හැඩයෙන් F යුක්ත ය.
ඝ		සිරස් කොටස දිගින් වැඩි ය.		1021	ක්‍රි.පූ. 89 සිට භාවිතවී ඇත. සිරස් කොටස බොහෝවිට කෙටි ය.
භ		සිරස් රේඛාව දිගු ය තිරස් කොටස මදක් පහළින් ඇත.		852	උඩ කොටස මදක් වක්‍ර ය. තිරස් කොටස වම්පස උඩට යාචී ඇත.
ම		ලංකාවේ හමු නොවේ			
ම				1139	ක්‍රි.පූ. 89 සිට භාවිත වී ඇත.

ඊට අමතරව පහත දැක්වෙන වෙනස්කම් ද නිරීක්ෂණය වේ.

1. ක්‍රි.පූ. 80 දක්වා ලංකාවේ දීර්ඝ අක්ෂර භාවිත වී නැත. මූලික ස්වර 5 එනම් අ, එ, ඉ, ඔ, සහ උ පමණක් භාවිත වී තිබේ. අසෝක ලිපිවල ස්වර 13ක් ඇත. මේ අනුව ගාමි, ලියනු ලැබුවේ ගමණි ලෙස ය. එහෙත් උච්චාරණයේ දී එය ගාමිණි විය.

2. ඒකාබද්ධ අක්ෂර සිංහල බ්‍රහ්මීවල නොතිබුණි. ඒ නිසා තිස්ස ලියනු ලැබුවේ තිස ලෙස ය. එහෙත් නම භාවිත වූයේ තිස්ස ලෙස ය.

3. එ හා ඉ ස්වර අක්ෂරයකට එකතුකර ලියවුනේ ඉන්දියාවේ දී අක්ෂරයේ මුදුනේ ය. ලංකාවේ දී මදක් පහළින් ය.

එසේම උ ස්වරය එකතුකිරීමේදී ද වෙනස්කම් දක්නට හැකිය.

ඇතැම් විද්වතුන් ලු ඔ අක්ෂරය දෙමළ අක්ෂරය බව කල්පනා කරති. පරණවිතාන විසින් Inscriptions of Ceylon Vol. 1 හි මෙය ලු අක්ෂරය බව පැහැදිලි කර ඇත.

4. මහප්‍රාණ අකුරු විරල ය.

සටහන : ඉහත සඳහන් කළ සියළුම දෝශයන් ත්‍රිපිටකය ලිච්චමට පෙර සම්මතකරණයක් මගින් නිවැරදි කරගත් බව පෙනේ. එහෙත් සෙල්ලිපිවල ඇතැම් නිවැරදි කිරීම් දක්නට ලැබෙන්නේ කලකට පසු ය.

නිගමනය

ඉහත දැක්වූ කරුණු අනුව ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල විසින් සොයාගත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ක්‍රි.පූ. 6-4 දක්වා විය හැකි බවත් ලෙන්ලිපිවල තිබෙන සාක්ෂි අනුව මහින්දාගමනයට පෙර ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවක් තිබූ බවත් තහවුරු වේ. තවද එම බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව අසෝක අක්ෂරවලට වඩා පැරණි බවත් ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීමට පෙර ලංකාවේ අක්ෂරමාලාව නිවැරදි කරගත් බවත් පෙනේ.

සටහන : ආචාර්ය දැරණියගල විසින් සොයාගත් අක්ෂර අතර දීර්ඝ ආ ඇති නිසාත් ලෙන් ලිපිවල දීර්ඝ ආ ඇත්තේ ක්‍රි.පූ. පළමු සියවසෙන් පසු නිසා ඒ අක්ෂර මෑත කාලීන බවත් ඇතැම් අය තර්ක කරති. ක්‍රි.පූ. 4 වන සියවසේ ඉන්දියාවේ දීර්ඝ ආ දක්නට ලැබෙන නිසා ඒ කාලයේ පැමිණි තැනැත්තකු මේ අක්ෂරය ලියා ඇත. එසේම ක්‍රි.පූ. 89 දී නිවැරදි කිරීම් කරන්නට පෙර ඇතැම් අවස්ථාවල ස, ආ, උ චැනි අක්ෂර ද අසෝක ම අක්ෂරය ද ලෙන් ලිපිවල දක්නට ලැබෙන්නේ ඒ කාලයේ පැමිණි අය විසින් තමන් ඉන්දියාවේ දී භාවිත ආකාරයට ලියා ඇති නිසා ය.

කෙටි යෙදුම්: IC - *Inscription of Ceylon* Vol. I

බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවෙන් අනාවරණය වී ඇති සාධක පිළිබඳ අවලෝකනයක්

චන්දිම බණ්ඩාර අඹන්වල¹

පසුගිය 2018 නොවැම්බර් මස 13 වැනි අඟහරුවදා දිනපතා ලංකාදීප පුවත්පතේ ‘විමංසා සාහිත්‍ය සංග්‍රහයේ’ 2 වැනි පිටුවේ පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශයේ අංශාධිපති, ඉතිහාසය පිළිබඳ මහාචාර්ය එන්. ඒ. විමලසේන හැලෝගම මහතා විසින් ‘ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය’ යන නිසිත් යුතුව ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ආරම්භය පිළිබඳ අදහස් දැක්වෙන ලිපියක් පළ කර තිබිණි. (මෙම කළමනාකරු එන්.ඒ. විමලසේන හැලෝගම මහතාගේ නමින් අන්තර්ගතකර ඇත්තේ එකී ලිපියයි.) 1980 දශකයේ අඟ හාගයේ දී ආචාර්ය සිරාන් උපේන්ද්‍ර දැරණියගල මහතා විසින් අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නගරයේ සිදුකළ පුරාවිද්‍යා කැනීම් මඟින් අනාවරණය වූ මැටි බඳුන් මත සටහන් කළ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයන්ගේ පෞරාණිකත්වය ක්‍රිස්තු පූර්ව 2 වැනි සියවසින් ඔබ්බට ගමන් කළ නොහැකි බව මෙම ලිපියෙන් පෙන්වා දීමට උත්සාහ කර තිබිණි. එ බැවින් අපගේ ලිපිය මඟින් විමලසේන හැලෝගම මහාචාර්ය තුමා විසින් ඉදිරිපත් කළ ලිපියේ අන්තර්ගත අදහස් කීපයක් පරික්ෂා කිරීමටත් එම කරුණුවල ඇති යෝග්‍යතාව පිළිබඳවත් සාකච්ඡා කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. පූර්ව ලිපියේ අදහස් ගොනුකර ඇති අනුපිළිවෙළ අනුව ම මෙම ලිපියේ දී පැහැදිලි කිරීම් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

¹ ශාස්ත්‍රවේදී (පුරාවිද්‍යා විශේෂ), ස්මාරක හා ක්ෂේත්‍ර සරක්ෂණය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමා, පුරාවිද්‍යා විද්‍යාපති, ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ලංකා රජයේ විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ.
සාමාජික, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ සභාව, සම-පුරාමිහක archaeology.lk වෙබ් සමූහය
email: cbamba@rjt.ac.lk

විමලසේන හැලෝගම මහාචාර්යතුමා තම ලිපිය “ලක්දිව බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර කිනම් වකවානුවක මුලින්ම භාවිත වී ද යන්න තවමත් නොවිසඳී ඇති ප්‍රශ්නයකි.” යනුවෙන් දක්වා අවසානයේ දී “මේ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව ක්‍රි.පූ. හයවැනි ශතවර්ෂයෙහි නොව මහින්දාගමනය සි දු වූ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි ශතවර්ෂය බව සඳහන් කළ යුතුය” යනුවෙන් දක්වයි. මෙම ප්‍රකාශ දෙක එකිනෙක අසංගත ප්‍රකාශ දෙකකි. එපමණක් නොව මෙයින් පළමු වැන්න ද සාවධ්‍ය අදහසක් බව අපගේ ලිපියේ ඉදිරියේ දී පෙන්වා දෙනු ලැබේ. මේ වන විට පිළිගත් පුරාවිද්‍යාත්මක ක්‍රම අනුව බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරයන්ගේ භාවිතය පිළිබඳ ඇති ගැටලුව සැකයකින් තොරව සමර්ථනය වී ඇත. තවත් අතකින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පමණක් නොව ජාතික මට්ටමෙන් හෝ පිළිගත් පුරාවිද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් ඇති අයෙකුට අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නුවරින් අනාවරණය වී ඇති බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර සහිත නියැදිත්වල පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ අදහස පිළිගැනීම කිසිසේත් ම ගැටලු සහගත නොවේ.

බ්‍රාහ්මී ලේඛනයන්ගේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ “ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන පැරණිම සාහිත්‍ය සහ අභිලේඛන සාක්ෂි ආශ්‍රය කරගෙන මේ පිළිබඳ නිගමනයකට පැමිණිය යුතුව ඇත” යනුවෙන් හැලෝගම මහතා දක්වන අතර වර්තමානයේ වර්ධිතව ඇති මානව අතීතය සොයා බැලීමේ ශික්‍ෂණයන්ගේ ක්‍රමවේද අනුව එවැන්නක් සඳහා පවතින එකම ක්‍රමය එය පමණක් නොවන බවත් ලොව පුරා මෙවැනි අධ්‍යයන සඳහා විවිධ ක්‍රම වර්ධනය කර භාවිත කළ හැකි බවත් දැක්විය යුතු ව පවතී.

විමලසේන හැලෝගම මහාචාර්යතුමා තම ලිපියේ මුල් කාර්තුවේ දී ලංකාවේ මහින්දාගමනයට පූර්ව කාලයේ දී පැවති ලේඛන පිළිබඳ ව සාධක ගණනාවක් පෙළ ගස්වා දක්වා ඇති අතර එම කරුණු අනෙක් අතට එතුමාම දක්වන අදහස් වල ප්‍රතිපක්ෂය වීම පමණක් නොව සිරාන් දැරණියගලයන්ගේ මතයට පක්ෂපාති කරුණු වීම ද දෛවෝපගත ය. දැරණියගල ආචාර්යතුමා විසින් දක්වා ඇති මතයට අනුපාත එම කරුණු මෙම ලිපියේ නැවත ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍යතාවක් නොමැත. මහාවංසයේ දැක්වෙන දුටුගැමුණු රජු විසින් මහාථූපය කරවන ලද බව සඳහන් කර දේවානම්පියතිස්ස රජු විසින් කරවන ලදැයි සැලකෙන ගල්ටැම් ලිපිය (තවම සොයාගෙන නැතත්) බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරයෙන් සටහන් කරන ලද පැරණිම ලිපිය විය හැකි බවට හැලෝගම මහාචාර්යතුමා පෙන්වා දීමට උත්සාහ කරන අතර එවැනි ලිපියක්

පැවතියා නම් එහි අක්ෂර නිශ්චිතව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර විය හැකි බවත් එම ලේඛනය පැරණිම ලේඛනය විය හැකි බවත් නිගමනය කරන ලද්දේ කෙසේද යන්න පැහැදිලි නැත. එබැවින්, ඒ පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් ඉදිරිපත් කරන තෙක් එකී අදහස හුදු හිතලුවක් වශයෙන් සැලකීමට සිදු වේ.

ලංකාවේ අභිලේඛන විද්‍යාව පිළිබඳ ව විශිෂ්ට ප්‍රාඥයා වූ මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතානායන් විසින් මහාවංසයේ දැක්වෙන උත්තිය රජු හා සම්බන්ධයක් පෙන්වතැයි නිගමනය කරන ලද ගුහා ලිපිවලින් තුනක් තෝරාගෙන හැලෝගම මහතා තම අදහස් දක්වා ඇත. එම පැරණිම ලිපි අයත් උත්තිය රාජ සමය (ක්‍රිස්තු පූර්ව 209-200 (?)) හෝ අවම වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙ වැනි සියවසේ අවසන් කාලයෙන් ඔබ්බට ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ගමන් කළ නොහැකි බව දක්වා තිබීමෙන් හැලෝගම මහාචාර්යතුමා ලංකාවේ අභිලේඛනයන්ගේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ පූර්ව නිශ්චිත නිගමනයට එලැඹී සිටින බව තහවුරු කර දක්වයි. ලංකාවේ පවත්නා 2,000කට අධික පැරණිම ගුහා ලිපිවල පිටපත් පමණක් අධ්‍යනය කිරීමෙන් නොනැවතී එම ලේඛන පිහිටි ස්ථානයන්ගේ දී ම ඒවා පිළිබඳ ව ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කරන විට පෙනී යන්නේ ඉහත දැක් වූ සෙල්ලිපි මහාවංසයේ දැක්වෙන රජවරු සමඟ ගැලපිය හැකි නමුත් ඊටත් වඩා පැරණි අභිලේඛන රැසක් ම ඒවා අතර පැවතිය හැකි බවයි. සමහර ස්ථානවල ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි හා දෙ වැනි සියවස් කාලයට නිශ්චිත වශයෙන් අයත් කළ හැකි ලෙන්ලිපිවලට යාබ ද ව අවම වශයෙන් ඊට වඩා වසර දෙතුන් සියයක් හෝ පැරණි ගුහා ලිපි පවතින බව පෙනී යයි. ලංකාවේ පැරණිම සෙල්ලිපි අතුරින් සාතිශය බහුතරය බුදුදහම සමඟ සබඳතාවක් දක්වන නමුත් එ වැනි සබඳතාවක් හඳුනාගත නොහැකි, අදාළ ලෙන්වල අයිතිය පමණක් හඟවනු ලබන, ඉතාම පැරණි ලක්ෂණ සහිත බ්‍රාහ්මී ලේඛන පැවතීමත් මෙම අදහස සඳහා අනුබල සැපයේ. මෞර්ය අසෝක අධිරාජයාගේ අදහස් ඇතුළු කරමින් සංග්‍රහ කර ඇති අශෝක ධර්ම ලිපි හා ඒවායේ කාල නිර්ණය සම්බන්ධයෙන් අභිලේඛනඥයින් හා ඉතිහාසඥයින් සැකයක් උපදවා නොමැති අතර ඒවායේ තර්කානුකූල පොදුවේ පිළිගැනී ඇත. ඒ ලිපි වල සැලැස්ම හා අන්තර්ගතය පිළිබඳ සලකා බලන විට මැනවින් සංවිධානය කරන ලද සංකීර්ණ අදහස් කිසිදු බාධාවකින් හෝ අඩුවකින් තොරව ඉදිරිපත් කර ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව හැලෝගම මහාචාර්යතුමාගේ නිර්ණය අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසේ ප්‍රභවය වූ අක්ෂර මාලාවක් කෙටි කාලයක් තුළ මෙතරම් වර්ධනීය තත්ත්වයක් අත්කරගත් ආකාරය පහදා දෙන්නේ නම් එලදායි බව ද අවධාරණය කරනු කැමැත්තෙමි. පසුගිය කාලයේ දී කල්තොට නිමිණයේ සිදුකරන ලද ගවේෂණ තුළ දී මහින්දාගමනය පෙර කාලයට අයත් බ්‍රාහ්මී ලේඛන

ගණනාවක් අනාවරණය කරගත හැකි වූ බව පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය රාජී සෝමදේව මහතා අනාවරණය කර තිබුණු බවත් මෙහි දී සඳහන් කිරීම ඒ පිළිබඳ උනන්දු පාඨකයාට වැදගත් වනු ඇත.

විමලසේන හැලෝගම මහාචාර්යතුමාට අනුව, “ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල ප්‍රභවය ලෙස ඉතිහාසඥයින්ගේ මතය වනුයේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි සියවසයි” මෙම වාක්‍යයෙන් ප්‍රකාශ වන ආකාරයට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව ප්‍රභවය ලබා ඇත්තේ ලංකාවේ ද? අභිලේඛනඥයින් හා පුරාවිද්‍යාඥයින් බහුතරයකගේ අදහස වන්නේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය ඉන්දියානු භූමියේ දී සිදු වීමට වඩා වැඩි ඉඩප්‍රස්ථාවක් පවතින බවයි. නමුත්, ඒ පිළිබඳ නිශ්චිත නිගමනයකට එළැඹීම විධිමත් ව සිදුකරන ප්‍රශස්ථ අධ්‍යයනවලින් අනතුරුව පමණක් සිදුකළ යුතු වේ. එතෙක් අපට කථා කළ හැක්කේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල භාවිතයේ පෞරාණිකත්වය සම්බන්ධයෙන් පමණි.

මුල් ලිපියේ දැක්වෙන තාක්ෂණික වැරදි කීපයක් ද නිවැරදි කළ යුතුව ඇත. හැලෝගම මහාචාර්යතුමාට අනුව, ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා මැතක් වන තුරු ‘පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස්’ ධුරය දරා ඇත. නමුත් පුරාවිද්‍යා කොමසාරිස් තනතුරු 1990 දී අවලංගු වී එයින් පසු පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් තනතුර සක්‍රීය විය. ඒ අනුව ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා ක්‍රියා කරන ලද්දේ ‘පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්’ තනතුරේ වන අතර 2001 වසර වන විට එතුමා එම තනතුරින් විශ්‍රාම ලැබී ය. ආචාර්ය දැරණියගල මහතා විසින් මහාපාළි දානශාලාව ඇතුළුව අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නගරයේ අනෙකුත් ස්ථානවල සිදුකරන ලද කැනීම්වලින් ලද මැටි මෙවලම් වර්ග කිරීම අදින් වසර 30කට ආසන්න පෙර කාලයක දී එනම් 1985 වසරේ දී අරඹා 1989 වසරේ දී එය අවසන් කළ අතර මහාචාර්ය හැලෝගම මහතා දක්වන ආකාරයෙන් ඒ ද මෑත දිනයක් නොවේ. අනුරාධපුර ඇතුළු නගරයේ සල්ගඟවත්ත ස්ථානයේ 1988 වසරේ දී සිදුකරන ලද (ASW (88)) කැනීමේ දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සඳහන් මැටි බඳුන් කොටස් දෙකක් හමු වූ බව හැලෝගම මහාචාර්යතුමා දක්වා ඇතත් එය ද අසම්පූර්ණ අදහසකි. අනුරාධපුර මහාපාළි දානශාලාව ආසන්නයේ 1988 සිදුකරන ලද කැනීමේ සන්දර්භ අංක 75 මගින් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත නිදර්ශක 5ක් හා අනුරාධපුර ඇතුළතුවර සල්ගඟවත්ත ස්ථානයේ 1988 වසරේ දී සිදුකරන ලද කැනීමේ 88 වැනි සන්දර්භයට අයත්ව බ්‍රාහ්මී ලේඛන අන්තර්ගත මැටි බඳුන් කැබලි දෙකක් වශයෙන් බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයෙන් සටහන් කළ මැටි බඳුන් කැබලි 7ක් ලැබී ඇත. උක්ත ලිපියේ දක්වන නිදර්ශකයන්ගේ කාලනිර්ණය

සම්බන්ධයෙන් හැලෝගම මහතා දක්වන කාලනිර්ණයන් පිළිබඳ ව මෙම ලිපියේ ඉදිරියේ දී තවදුරටත් කරුණු දැක්වීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ආචාර්ය දැරණියගල මහතා විසින් තමන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අක්ෂරයන්ගේ පැරණි බව සාධනය කිරීම සඳහා “අතින් පදනම වනුයේ අනුරාධ නම ආශ්‍රය කරගෙන එම අක්ෂර ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසට අයත්යැයි නිර්ණය කිරීමයි” යනුවෙන් හැලෝගම මහතා දක්වා ඇත. ආචාර්ය දැරණියගල මහතා උක්ත මතය ඉදිරිපත් කරමින් ප්‍රකාශයට පමුණුවා ඇති කිසිදු ලිපියක අවධාරණයේ දැක්වෙන අයුරේ අදහසක් කිසිදු අවස්ථාවක ඉදිරිපත් කර නොමැත. දැරණියගල මහතා අදාළ මුල් ලිපියේ දක්වා ඇත්තේ පුරාවිද්‍යාත්මක ක්‍රම අනුව අනාවරණය වී ඇති සාධකයන්ගේ දැක්වෙන කරුණු හා අනුගතව මහාවංශ මූලාශ්‍රය ලැබෙන බවයි. එනම්, පුරාවිද්‍යා මූලාශ්‍රය අනුව බැලීමේ දී අදාළ කාලය පිළිබඳ ව වංශකතාව දක්වන කරුණු සනාථ වන බව මිස සාහිත්‍යය මූලාශ්‍රය අනුව පුරාවිද්‍යා මූලාශ්‍රය තක්සේරු කිරීමක් නොවේ ඒ. ඒ අනුව අදාළ මුල් පාඨය වඩා පරිස්සම් සහගතව කියවා අවබෝධ කරගැනීම වැදගත් වනු ඇත.

“අභිලේඛනයක් යනු අවුරුදු ගණනාවක් පවතින්නට ලියන ලේඛනයකි” යනුවෙන් හැලෝගම මහතා අදහස් කර ඇති දේ ද පැහැදිලි නැත. තලකොළ, රෙදි, පොල්කොළ, ඇත්දත්, මැටි ඵලක ආදී ඕනෑම මාධ්‍යයක් මත සටහන් කරන දෙයක් අභිලේඛනයක් වශයෙන් සාමාන්‍යයෙන් සැලකේ. ශිලා මාධ්‍යයට සාපේක්ෂකව තල කොළ හා මැටි ඵලක වැනි දෑ දීර්ඝ කාලීනව පවතී යන්න අපේක්ෂාවක් අදාළ ලේඛකයනට තිබූ බව ද සිතීම අපහසු වේ. ඒ අනුව ඒ මහතා ඒ ස්ථානයේ අදහස් කරන ලද්දේ සෙල්ලිපි දැයි පැහැදිලි කළ යුතු ව ඇත.

අධ්‍යාපනය යනු, සමාජයේ ඉහළ ස්ථරයේ සිට පහළට ගමන් කරන්නක් වන අතර එය පූජකයින් අත පැවති බව මහාචාර්ය හැලෝගම මහතා දක්වයි. සාමාන්‍ය තත්ත්වය අනුව මෙය පිළිගැනීම අපහසු කරුණක් නොවේ. ලංකාවේ පුරා අක්ෂර පිළිබඳ පර්යේෂණ කළ විද්වතුන් වූ අභාවප්‍රාප්ත, මහාචාර්ය බන්දුසේන ගුණසේකර මහතා දක්වා ඇති ආකාරයට ලංකාවේ පැරණිම කාලයට අයත් අභිලේඛනයන්ගේ ව්‍යාප්තිය පාදක කරගත් විට රට පුරාම ඉහළ සාක්ෂරතාවක් පැවත ඇත. පැරණිම කාලයේ දී පූජකයනට වඩා වෙළෙඳුනට ලේඛන ක්‍රම අත්‍යාවශ්‍යය වූ බව මහාචාර්ය පරණවිතාන මහතාගේ අදහස් අනුව සිතිය හැකි වේ. ලංකාවේ දී ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ වනතෙක් එය පවත්වා ගෙන එන ලද්දේ භාණක පරම්පරා විසින් (කඩපාඩම් කිරීමෙන්) වන අතර

ඔවුනට ලේඛනක්‍රම අත්‍යාවශ්‍යය දෙයක් නොවන්නට ඇත. එහෙත් සටහන් තබාගැනීම වෙළෙඳුනට සෑම කල්හිම අත්‍යාවශ්‍ය දෙයක් වන බව කිවයුතු විශේෂ කරුණක් ද නොවේ. දකුණු ආසියාතික කලාපයේ ලේඛනයේ ප්‍රභවය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ ඇති එක් අනුමානයක් වන්නේ වෙළෙඳුන් හරහා මැද පෙරදිග වැනි බාහිර කලාපයන්ගෙන් දකුණු ආසියාතික කලාපයට එය ව්‍යාප්ත වූ බවයි.

හැලෝගම මහාචාර්යතුමාගේ තවත් අදහසක් වන්නේ “මැටි බඳුන්වල ලිවීමේ තත්ත්වයක් පවතිනවා නම් ඒ වන විට අක්‍ෂර කලාව දියුණු වී තිබිය යුතුය” යන්නයි. සාපේක්‍ෂකව දැඩි බව අඩු, මැටි ඵලකයක අකුරු සුරණවාට වඩා ඉහළ තාක්‍ෂණයකින් නිමවිය යුතු වානේ නැතහොත් අඩු තරමින් යකඩ උපකරණ භාවිතයෙන් තොරව ගල්මත ලිවිය නොහැකි වේ. ඒ අනුව වඩා වර්ධිත තාක්‍ෂණයක් හා ඊට අනුගත වර්ධිත අක්‍ෂර පද්ධතියක් අවශ්‍ය වන්නේ මැටි බඳුන් මතුපිට ලිවීමට නොව ගල් මතුපිට ලිවීමටය යන්න සරළ කරුණකි. එබැවින් ඉහත තර්කය පදනම් කරගෙන, “අක්‍ෂර වඩා වර්ධනය වූ කාලයක මේ අනුරාධපුර මැටිබඳුන් අක්‍ෂර සටහන් විය යුතු ය” යනු අදහස පහසුවෙන් ඉවතලිය හැක්කකි. තවත් අතකට, පූජනීය හෝ රාජකීයත්වය හා සහසම්බන්ධ දැ බොහෝ විට මැටි බඳුන් මඟින් නිරූපණය වේ. අදාළ මැටි බඳුන බාවිත කරන්නාගේ හෝ පිරිනමන්නාගේ නම නිරූපණය කර ඇති මෙම ලේඛන සැලකිල්ලකින් තොරව සටහන් කරන බවට තීරණයකට එන්නේ කෙසේ ද? වර්තමානයේ වුව ආගමික පාර්ශවය කෙරෙහි පරිත්‍යාගයක් කිරීමේ දී ඒ මත අනන්‍යතාව දැක්වීම ඉමහත් සැලකිල්ලෙන් සිදුකිරීම බැතිමතුන්ගේ සිරිතයි.

පිළිගත් පුරාවිද්‍යා ශාස්ත්‍රීය ක්‍රමවේදය වන්නේ කැනීමක් මඟින් ‘සංස්කෘතික ක්‍රමාවලිය’ හෙවත් ‘අනුපිළිවෙළ’ හඳුනා ගැනීමයි. එහි දී පුරාවිද්‍යා කැනීමක් මඟින් අනාවරණය වන පස් තට්ටු අනුපිළිවෙළ සලකා බැලේ. එක් එක් පස් තට්ටුවෙන් ලැබෙන අඟුරු හෝ වෙනත් කාලනිර්ණය කළ හැකි දෑ නිරපේක්‍ෂ කාලනිර්ණ මඟින් කාලනිර්ණයට බඳුන් කර එම කාලනිර්ණ අදාළ පස් ස්ථරය සඳහා ම ආදේශ කිරීම සිදු වේ. මෙය කේවල හෝ හුදකලා කටයුත්තක් නොවේ. කැනීමක් අතරතුර විධිමත්ව හඳුනාගන්නා අනාකූල පස් තට්ටුවල මධ්‍ය නියෝජනය වන ආකාරයෙන් විධිමත් ආකාරයෙන් ලබාගන්නා සාම්පල කාලනිර්ණය කර ඒ අනුව එක් එක් තට්ටුවෙන් ලබාගන්නා නියැදි වෙන් වෙන් වශයෙන් ලොව පිළිගත් රසායනාගාර තුළ දී නව තාක්‍ෂණයන් කාලනිර්ණය කර ඒවා ක්‍රම පිළිවෙළකට පෙළගස්වා ගනු ලැබේ. එහි විශ්වාසනීය බව රඳා පවතින්නේ ඒ කාලනිර්ණ අනුපිළිවෙළ සඳහා ලැබෙන සංඛ්‍යා

විද්‍යාත්මක සම්භාවිතාව මත ය. සිරාන් දැරණියගල හා මොහාන් අබේරත්න ආචාර්යවරුන් විස්තර කර ඇති පරිදි එක්සත් රාජධානියේ ඔක්ස්පර්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලීය ගණනය කිරීම් අනුව ඇතුළු නුවර මෙම කැනීම් සඳහා ලබා දී ඇති නිරවද්‍යතා සම්භාවිතාව 96%ක් ඉක්මවයි (කැනීම් සඳහා සාමාන්‍ය සම්භාවිතා මට්ටම වන්නේ 60%ට ඉහළ අගයකි). අනෙක් අතට භූ විද්‍යාවේ විස්තර කරන 'උපරි ස්ථාන ඇතුරුම පිළිබඳ න්‍යාය' හා පුරාවිද්‍යාවේ දී ගැඹුරින් සලකා බලන 'ස්ථල සකස්වීමේ ක්‍රියාදාමය' පිළිබඳ නිසි අවබෝධයකින් යුතු ව සිදුකරන මෙම පුරාවිද්‍යා කැනීම් මෙන් ම ඉහත දැක් වූ න්‍යායාත්මක පදනම පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් ඇත්තෙකුට අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නුවර සිදුකරන ලද කැනීම් පිළිබඳ සැක මතු කිරීමට තරම් සාධාරණ උගුණතාවක් ඇති බව පෙනී යන්නේ නැත. 'ශුද්ධ ස්ථර නොමැති බවත් භූ ගෝලීය විපර්යාස හේතුවෙන් සෑම විටම සංස්කෘතික තැම්පතු අවුල් සහගත වන බව' හැලෝගම මහාචාර්යතුමා දක්වනත් එතුමා ඇතුළු නුවර කැනීම් සම්බන්ධයෙන් මෙවැනි නිගමනයකට එලැඹී ආකාරය පැහැදිලි නැත. පස් තට්ටු අවුල් වීම සඳහා හේතු ගතනාවක් බල පෑ හැකි නමුත් කෙණිතු අද්දැකීම් වල ඇති පෘතුළ බව, පුරාකෘතිවල මාදිලි සැසඳීම, කැනීම් පරිශ්‍ර කීපයක දත්ත එකිනෙක සමඟ සහසම්බන්ධතා පරීක්ෂා කිරීම පමණක් නොව නිරපේක්ෂ කාලනිර්ණ ක්‍රමාවලිය අනුව ද ප්‍රස්තුත කැනීම්වල පාංශු ස්ථරයන්ගේ ඇතුරුම පිළිබඳ සැක කිරීමට හේතුවක් ඇති බව නොපෙනේ. සිරාන් දැරණියගල මහතා දක්වා ඇති ආකාරයට අනුරාධපුර මහාපාළි දාන ශාලාව ආසන්නයේ කළ කැනීමේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් කොටස් අනාවරණය වූ සන්දර්භයන් අවුල් වීමට ඇති අවකාශය 1%කි. එහි අනෙක් අදහස වන්නේ එහි නිරවද්‍යතා සම්භාවිතාව 99%ක් තරම් ඉහළ බව ය. මේ පිළිබඳ නැවත වරක් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ආරාධනයෙන් කේම්බ්‍රිජ් විශ්වවිද්‍යාලයේ ආචාර්ය, දකුණු ආසියානු කලාපයේ අදාළ යුගය පිළිබඳ විශේෂඥයෙකු වශයෙන් සැලකෙන එෆ්.ආර්. ඕල්වින් මහතා හා රොබින් කොනින්හම් (ලෝක සම්භාවිත පුරාවිද්‍යාඥ ශ්‍රීමත් කොලින් රෙන්ෆ්‍රෑ මහතාගේ ශිෂ්‍ය) මහතා ලංකාවට ගෙන්වා ගන්නා ලදී. ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා විසින් 1988 වසරේ දී සිදුකරන ලද සල්ගහවත්ත කැනීම් පරිශ්‍රයේ ම නැගෙනහිර ඉම 1989-1992 කාලසීමාවේ දී ඔවුන් විසින් වඩාත් පුළුල් කරමින් අනුරාධපුර සල්ගහවත්ත 2 (ASW 2) පර්යේෂණ කැනීම දියත් කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ස්වාධීනව සිදුකරන ලද මෙම කැනීමේ දී එතෙක් අනාවරණය වී පැවති බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයන්ගේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ ප්‍රතිපල නැවත තහවුරු කිරීමට හැකි වී ඇති බව ඔවුන්ගේ වාර්තා පරිශීලනය කිරීමේ දී පෙනී යයි. මේ පිළිබඳ සාධාරණ සැකයක් තවදුරටත් ඇත්නම් පිළිගත් සුදුසුකම් සපුරා ඇති ඕනෑම අයෙකුට (විධිමත් පර්යේෂණ

අරමුණක්, සුදුසු හා වර්ධිත ක්‍රමවේද හා මූල්‍ය පහසුකම් සහිත) එය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා තවම 0.05%ක්වත් කැනීම් සඳහා භාජනය කර නොමැති අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නගරය පිළිබඳ විධිමත් පර්යේෂණ සිදුකිරීමට ද අවස්ථාව ඇති බව දක්වනු කැමැත්තෙමි.

ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා දක්වන මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 වැනි සියවසට අයත් බවට පිළිගැනීමට නොහැකි තවත් හේතුවක් වශයෙන් හැලෝගම මහතා දක්වන්නේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 වැනි සියවසේ සිට 3 වැනි සියවස දක්වා කාලයට අයත් බ්‍රාහ්මී ලේඛන හෝ අක්ෂර සඳහන් නිදර්ශක හමු නොවන බවයි. ලේඛන සඳහන් මැටිබඳුන් කොටස් ලැබීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් නොවන අතර එය විශේෂ තත්ත්වයකි. අක්ෂර සටහන් කරන ලද මැටි බඳුන් අතරතුර කාලයෙන් හමු නොවන බැවින් මුල් නිගමන ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කෙතරම් උචිතදැයි තවදුරටත් පැහැදිලි විය යුතු වේ. මහාචාර්ය රොබින් කොනින්හම් විසින් සිදුකරන ලද අනුරාධපුර සල්ගහවත්ත 2 (ASW 2) කැනීමේ දී ක්‍රිස්තු පූර්ව 5 සිට 3 වැනි සියවසේ අතරතුර කාලයට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් කරන ලද මැටි බඳුන් කොටස් 25ක් පමණ ලැබී ඇති බව හැලෝගම මහතා නොසලකා ඇති බව ද මෙහි දැක්විය යුතු වේ. කාලනිර්ණය කළ නොහැකි පැරණිම ලෙන් ලිපි අතුරින් කීපයක් හෝ ක්‍රිස්තු පූර්ව 6-5 හා 4 වැනි සියවසේ අතර කාලයට අයත් විය හැකි බව අභිලේඛනඥයින් කීප දෙනෙකුගේ අදහස වී ඇත. පිළිබඳ පිළිගත් ක්‍රමවේද අනුව මේ පිළිබඳ ගැඹුරින් සොයා බැලීම අභිලේඛනඥයින් ප්‍රමුඛ ඉතිහාසඥයින්ගේ යුතුකමක් හා වගකීමකි. ආචාර්ය දැරණියගල මහතා මහාවංශයේ දැක්වෙන නම් පදනම් කරගෙන බ්‍රාහ්මී මැටි පාඨ සඳහා දින නියම සිදුකරන බව දක්වා ඇතත් මෙය ද සපුරා ම සාවධාය අදහසක් බවත් පුරාවිද්‍යා ක්‍රම මඟින් ලබාගත් කාලනිර්ණ තුළින් මහාවංශය දක්වන කරුණු සනාථ වන බව පමණක් එයින් අදහස් කර ඇති බවත් මේ වන විටත් පෙන්වා දී ඇත. බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රභවය වී පිටතට ව්‍යාප්ත වූ බව දැරණියගල මහතා විසින් කිසිදු ස්ථානයක දක්වා නොමැති අතර එතුමා දක්වා ඇත්තේ දැනට සිදුකර ඇති පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව 7-6 වැනි සියවස පමණ කාලයට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලංකාවෙන් හමුවන බව පමණි. ඉදිරියේ දී සිදුකරන අධ්‍යයන වල දී ඒ පිළිබඳ වැඩිමනක් තොරතුරු අනාවරණය විය හැකි බව පෙන්වා දී ඇති අතර අපේක්ෂා කළ පරිදි ම එයින් වසර 25ක පමණ ඇවෑමෙන් දකුණු ඉන්දියාවේ ස්ථාන දෙකකින් හා ලංකාවේ එක් ස්ථානයකින් ඒ හා සම්බන්ධ පිළිගත හැකි ප්‍රබල සාධක අනාවරණය වීම බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ සංවාදය සම්බන්ධයෙන් උනන්දු සෑම අයටම වැදගත් වන කරුණකි.

“මෙම මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්ෂර පිළිබඳ කාලනිර්ණය සෙවීමේ වඩාත් උචිත ක්‍රමය ලෙස මා සලකනු ලබන්නේ එම මැටි බඳුන්වල අක්ෂරවලට සමානතාවක් ගන්නා අභිලේඛනවල සහ මැටි බඳුන්වල යෙදෙන අක්ෂර සමඟ සන්සන්දනය කිරීම” බව හැලෝගම මහතා අදහස් කර ඇත. මෙකී ක්‍රමය අදාළ ප්‍රස්තුතය පරික්ෂා කිරීම සඳහා ඇති උචිත ක්‍රමයක් බවට වාදයක් නොමැත. නමුත් ඒ සම්බන්ධයෙන් උද්ගත ව ගැටලුව වන්නේ මෙම අකුරු සැසදීම සඳහා මේ කාලය හා අනුගත යැයි නිශ්චිතව එකඟතාවට එලැඹුණු ලේඛන දේශීය වශයෙන් හෝ කලාපීය වශයෙන් වෙනත් ස්ථානයක පවතී ද යන්නයි. ඒ හැර ලේඛක අනන්‍යතා, ලේඛන සටහන් කර ඇති මාධ්‍යය නිසා හටගන්නා විවිධතා වැනි හේතු රැසක් සමඟ බලපවත්වන අක්ෂරයන්ගේ රූපීය ලක්ෂණ වෙත පමණක් අවදානය යොමු කරමින් පසු කාලීන අකුරු සමඟ පමණක් සැසදීම ප්‍රමාණවත් නොවන බව අපගේ අදහසයි. (උතුරු ඉන්දියාවේ පීප්‍රාවා ලේඛනයේ පුරාවිද්‍යාත්මක අන්‍යතාව අනුරාධපුර ඇතුළු නුවර සාධක තරම් ප්‍රබල නොවේ. එවැනි පසුබිමක එම ලේඛනය ඉතා පැරණි කාලයට අයත් බව නිසැකයෙන් තීරණය කරන ලද්දේ කෙසේ ද යන්න පැහැදිලි නැත. එහි පෞරාණිකත්වය තීරණය කිරීම සඳහා එම ලේඛනය ඉන්දියාවෙන් හමු වීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ). මෙම ප්‍රස්තුත ලේඛනයේ අවසාන ජේද දෙකේ ඉදිරිපත් කර ඇති අදහස් ප්‍රමාණවත් ආකාරයෙන් පැහැදිලි වී නොමැත. පුවත්පතේ දී ලැබෙන ඉඩ සීමාසහිත නිසා ඒ කොටස් දීර්ඝ වශයෙන් පැහැදිලි කිරීමට අවස්ථාවක් නොතිබූ බව පැහැදිලි ය. එහි විස්තර කිරීමට මුළුපුරා ඇති එකිනෙක නියැදි අතර පවතින සමානඅසමානතා එකිනෙක ඉදිරිපත් කරන්නේ නම් එහි පවත්නා යෝග්‍යතාව පිළිබඳව පුරා අක්ෂර හා අභිලේඛන විද්‍යාත්මක වශයෙන් සලකා බැලීමට අවස්ථාව පවතී.

ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නගරයේ සාධක පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් කර ඇති අදහස පාඨකයාට වඩාත් අවබෝධ කරගැනීම සඳහා සංකේෂපයෙන් හෝ කරුණු දැක්වීම අපගේ යුතුකමකි. එබැවින් මෙම විෂය පිළිබඳ උනන්දුමත් පාඨකයා දැනුවත් කිරීමේ අරමුණින් මෙයින් ඉදිරියට ඒ සම්බන්ධ කරුණු කෙටියෙන් ගොනු කිරීමට උත්සුක වෙමි.

අක්කර 250කට ආසන්න භූමි වපසරියක ව්‍යාප්ත වී ඇති අනුරාධපුර ඇතුළුනගරයේ පුළුල් පර්යේෂණ සැලසුමට අනුකූල ව දියත් කරන ලද පර්යේෂණ කැනීම් පරිශ්‍ර 14කි. එයින් මෙම කට්ඨකාව හාප්‍රමුඛ වශයෙන්අදාළ වන කැනීම් පරිශ්‍ර ද්විත්වයකි. ඒ,සියලු කැනීම් අතුරින් වඩා පුළුල් හා ස්ථායී සංස්කෘතික ස්ථරණයක් හා

විවිධත්වයක් පෙන්වුම් කරන අනුරාධපුර ඇතුළු නගරයේ මහාපාළි දාන ශාලාව ආසන්නයේ 1988 වසරේ දී සිදුකරන ලද කැනීම (AMP 88) හා අනුරාධපුර ඇතුළු නගරයේ සල්ගහවත්ත (ASW 88) නම් ස්ථානයේ 1988 වසරේ දී සිදුකරන ලද කැනීමයි. මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව පෙරමුණ ගන්නා ලද අතර අනුරාධපුර ඇතුළු පුරයේ පර්යේෂණ කැනීම් අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් කෘතභස්ත කැනීම් විශාරදයෙකු මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් පුරාවිද්‍යාඥයෙකු වන ආචාර්ය සිරාන් දැරණියගල මහතා උපාධිධරයින් ඇතුළු සමස්ත පර්යේෂණ කණ්ඩායමට ප්‍රමුඛත්වය ගන්නා ලදී. බෙහෙවින් පෙළඹී ගිය කැනීම් කරුවෙකු මෙන් මඉතා ම සංකීර්ණ ප්‍රාග් ඓතිහාසික ගල්ලෙන් සහ ඇතුළු නගරයේ සංකීර්ණ ස්ථර වින්‍යාසය පිළිබඳ අද්දැකීම් සම්භාරයක් ලබා ඇති ඇල්ග්‍රඩ්ඩ්. මැල් මහතා ප්‍රධාන කැනීම්කරු වශයෙන් සම්බන්ධ විය.

මහාපාළි දානශාලාව (AMP 88) ආසන්නයේ කළ කැනීමෙන් අනාවරණය වූ සියලු ම සංස්කෘතික ද්‍රව්‍යය ඇතුළු නගරයේදකුණු හා මධ්‍යම කොටස් සමඟ බොහෝ සෙයින් අනුකූල වී ඇති අතර එහි 75 වැනි අංකයෙන් නම් කරන ලද සන්දර්භයට අයත් (AMP 88 (75)) සංස්කෘතික සාධක අනුව 'මූලික ආදි ඓතිහාසික යුගයට' අදාළ කළ හැකි වේ. මෙම සන්දර්භයෙන් අනාවරණය වන සාධක අනුරාධපුර ගෙඩිගේ සන්දර්භ අංක 17 (AG 85 (17)) හා සල්ගහවත්ත අංක 88 වැනි සන්දර්භයට (ASW 88 (88)) අයත් සංස්කෘතික තැම්පතු හා සමාන්තර වේ. මෙම සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයන මඟින් පුළුල් වපසරියක ව්‍යාප්ත වී ඇති ඇතුළු නගරයේ එකිනෙකක් ස්වයංක්‍රමව සැලකිය යුතු දුරස්ථතාවකින් පිහිටා ඇති කැනීම් පරිශ්‍රයන්ගේ සංස්කෘතික තැම්පතු අතර පවත්නා අන්‍යෝන්‍ය සහසම්බන්ධතා මඟින් සමාන ලක්ෂණ පෙන්වුම් කරන සංස්කෘතියක් සමකාලීනව පැතිරී තිබූ බව තහවුරු වේ. මහාචාර්ය විමලසේන හැලෝගම මහතා දක්වන ආකාරයේ අවුල් සහගත බවක් මෙම කැනීම්වල පාංශු ස්ථරයන් තුළින් නම් හඳුනාගත නොහැකි බවක් අවම වශයෙන් ඒ පිළිබඳ අනුමාණයක් හෝ ඇතිකර ගැනීමට ඉඩප්‍රස්ථාවක් හෝ නොමැති බවක් නැවත ද පෙන්වා දිය යුතු වේ.

ඉහත දක්වා ඇති ආකාරයට 1988 වසරේ දී මහාපාළි දානශාලාව ආසන්නයේ සිදුකළ කැනීමේ සන්දර්භ අංක 75ට අයත් (AMP 88 (75)) සංස්කෘතික තැම්පතු තුළින් අනාවරණය වී ඇති අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් කොටස් 5කි(මේවා මැටි භාජන 5කට අයත් වේ). මහාචාර්ය හැලෝගම මහතා දක්වා ඇති ආකාරයෙන් ම ඒවායින් 'ගෙ', 'තයාකුටෙ',

'තාර(ව)', 'වගය' හා 'ක(බ)' යන පාඨ කොටස් දැක්වෙන ආකාරය හඳුනාගෙන ඇත. මෙම පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ කැනීම් සඳහා නිරපේක්ෂ දිනනිර්ණ 14ක් අදාළ පර්යේෂකයා සපයා ඇත්තේ රේඩියෝකාබන් හෙවත් කාබන් 14 (C 14) දිනනිර්ණ 9ක් හා තාපසංදීප්තතා (Thermoluminescence -TL) කාලනිර්ණ 5ක් වශයෙනි. ඒම කාලනිර්ණ අතුරින් මහාපාළි දාන ශාලාව ආසන්නයේ කැනීමේ 75 වැනි (AMP 88 (75)) සන්දර්භයට ඉහළ සංස්කෘතික ස්තර සඳහා රේඩියෝ කාබන් කාලනිර්ණ 5ක් හා තාපසම්දීප්තතා කාලනිර්ණ 1ක් මෙන් ම මෙම කැනීමේ 75 වැනි සන්දර්භය සඳහා කාබන් කාලනිර්ණ 2ක් හා තාපසම්දීප්තතා කාලනිර්ණ 4ක් ද එහි ම 75 වැනි සන්දර්භයට පහළ සංස්කෘතික අවස්ථා සඳහා රේඩියෝ කාබන් කාලනිර්ණ 2ක් ද වශයෙනි. ඒ අනුව, ශක්තිමත් කාලනිර්ණ පදනමක් මත විධිමත් කාලක්‍රමාවලියකට මෙම කැනීමේ සංස්කෘතික ස්ථරණය ස්ථාපනය කර ඇත. අපගේ සාකච්ඡාව සමඟ සෘජු වශයෙන් අදාළ අනුරාධපුර මහාපාළි දාන ශාලාව ආසන්නයේ කැනීමේ 75 වැනි සන්දර්භයට (AMP 88(75)) අදාළ වූයේ අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් කැබලි සහිත සංස්කෘතික ස්ථරය දින වකවානු 2කට අයත් වේ. මේවායේ මධ්‍ය අගයන් පිළිබඳ සලකා බැලුවහොත් ඒවා පිහිටන්නේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 හෝ 7 වැනි සියවස් හා අනුගත කාල වෙනසි.

ඉහත සාකච්ඡාවට යොදාගෙන ඇති සාකච්ඡාවට යොදාගෙන ඇති ඇතුළු නගරයේ පර්යේෂණ කැනීම් තුන අතුරින් මහාපාළි දානශාලාව අසළ කැනීමේ 75 (AMP 88 (75)) සන්දර්භය හා ගෙඩිගේ ආසන්න කැනීමේ 17 වැනි සන්දර්භය (AG 85 (17)) හා සල්ගහවත්ත අසන්නයේ කැනීමේ 88 වැනි සන්දර්භය (ASW 88 (88)) යන සන්දර්භ ත්‍රිත්වය ඒවායේ පවත්නා සංස්කෘතික ද්‍රව්‍යය අනුව එකිනෙක හා සම්පාත වන බව තහවුරු වී ඇත. මෙම පර්යේෂණ කැනීම් පරිශ්‍ර ත්‍රිත්වයෙන් ම වඩා සාධාරණ ලෙස අවම වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 7-6 සියවස් දක්වා කාලයට අයත් කිරීමට අවශ්‍ය කාලනිර්ණ පදනම උත්පාදනය කර දී ඇත.

අනුරාධපුර සල්ගහවත්ත (ASW 88) කැනීමේ 88 වැනි සන්දර්භය මඟින් බ්‍රාහ්මී පාඨ දැක්වෙන මැටි බඳුන් කොටස් දෙකක් ලැබී ඇති අතර එහි එක් නිදර්ශකයක 'මාද' යන්න හා අනෙකේ 'බියඅනුර(ධි)' යන්න සටහන් වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි වේ. දෙවැන්නේ දැක්වෙන මහාප්‍රාණ 'ධ' අක්ෂරය අනුව මෙම අක්ෂර නියත වශයෙන් මහාප්‍රාණ විය යුතු බව අදහස් කර ඇත. මෙම සාධක කාබන් කාලනිර්ණය අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 සියවස වශයෙන් දිනනියම ලබාගෙන ඇත.

බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ කටිකාවේ දී දකුණු ඉන්දියාවේ සිදුකරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීම් ගණනාවක් පිළිබඳ විවිධ අවස්ථාවන් හි අවධානය යොමු විය. ඒ අතරේ දකුණු ඉන්දියාවේ හා ලංකාවේ මෑත කාලීන ව සිදුකළ පුරාවිද්‍යා කැනීම් තුනක් පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම යෝග්‍යය වේ. ඒ දකුණු ඉන්දිය කලාපයේ ස්ථානගත පූර්ව ඓතිහාසික යකඩ යුගයට අයත් යැයි සැලකූ සුසාන භූමි දෙකක් වූ 'කොඩුමනාල්' හා 'පොරුන්තාල්' කැනීම් හා ලංකාවේ ගල්ගමුව ආසන්නයේ පිහිටි 'අන්දරුව' පූර්ව ඓතිහාසික යකඩ යුගයට අයත් යැයි සැලකූ සුසාන භූමියේ සිදුකරන ලද කැනීම් වෙතයි.

දකුණු ඉන්දියාවේ පොන්ඩිචෙරි විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශයේ මහාචාර්ය කේ. රාජන් හා ඔහුගේ කණ්ඩායම විසින් කොංගු ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති කොඩුමනාල් හා පොරුන්තාල් යන මහාශිලා සම්ප්‍රදායේ සුසාන භූමි දෙකක් කැනීම් කරන ලදී. කොඩුමනාල් කැනීමෙන් පුද්ගල නාම ප්‍රදර්ශනය කරන බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයන් දැක්වෙන ලේඛන ගණනාවක් අනාවරණය වී ඇති අතර එහි අනාවරණය වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් කරන ලද මැටි බඳුන් නිදර්ශක දෙකක් සඳහා පිළිවෙලින් ක්‍රිස්තු පූර්ව 408 හා 330 වශයෙන් රේඛීයෝ කාබන් දිනනිර්ණ දෙකක් (මෙම දින අංක ශෝධනය නොකරන ලද අතර අංක ශෝධනය කිරීමෙන් පසු ලැබෙන කැලැන්ඩර් දින මීට වඩා පැරණි කාලයට අයත් වන බව සලකන්න.) එම පර්යේෂකයන් විසින් ලබා දී ඇත.

තමිල්නාඩුවේ දිනදිගුල් දිස්ත්‍රික්කයේ පලනි නම් නගරයට කිලෝමීටර් 12ක් පමණ නිරිත දිගින්, බටහිර ඝාට්ස් වැටියේ පාමුළ පිහිටි පොරුන්තාල් ග්‍රාමයේ ඇති මහාශිලා සුසාන භූමියේ කැනීම මඟින් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් කරන ලද මැටිබඳුන් ගැටි කොටස් දෙකක් අනාවරණය වී ඇත. ගල් වටයකින් ආවරණය වී පැවති ශිලා මඤ්ජුසා සුසානයක් වන මෙම ස්ථානයේ සිදුකළ මෙම කැනීම 2009 හා 2010 වසරේ දී මහාචාර්ය කේ. රාජන් මහතා ප්‍රමුඛ පර්යේෂණ කණ්ඩායමක් විසින් සිදුකරන ලද්දකි. මෙයින් අනාවරණය වූ එක් මැටි බඳුන් කොටසක් සඳහා ක්‍රිස්තු පූර්ව 490 වශයෙන් රේඛීයෝ කාබන් දිනනිර්ණ (අංක ශෝධනය නොකරන ලද) ලැබී ඇත. මේ මඟින් නැවත වරක් කොඩුමනාල් දින නිර්ණයන්ට වඩා පූර්ව කාලීන දින නියමක් හඟවනු ලැබේ. මහාචාර්ය කේ. රාජන් මහතා ඇතුළු අනෙකුත් පර්යේෂකයින් "පොරුන්තාල් හා කොඩුමනාල් වලින් ලැබුණු මෙම කාලනිර්ණ බ්‍රාහ්මී ලේඛනවල කාලනිර්ණය නිසැක වශයෙන් ම අසෝක යුගයට වඩා අවුරුදු දෙ සියක් ඈත කාලයට ගෙනයයි. මෙම බ්‍රාහ්මී ඉන්දියාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය පිළිබඳ අදහස් නැවත විපරම් කිරීමට අපව පොළඹවනු

ලබයි” යනුවෙන් තම අදහස් දක්වා ඇත. 2018 නොවැම්බර් මස 26 වැනි දින කීර්තිශේෂභවෝපගත වූ දකුණු ආසියාතික කලාපයේ විශිෂ්ටම අභිලේඛනඥයෙකු වශයෙන් සැලකෙන ආචාර්ය ඉරවතම් මහාදේවන් මහතා 1997 වසරේ දී, අනුරාධපුරයෙන් අනාවරණය වූ සාධක විජ්ජේය සොයාගැනීමක් බවත් එය පිළිගැනීම සඳහා ඉන්දියාවෙන් ඊට සම හෝ පූර්ව කාලීන සාධක ලැබිය යුතු බවත් දන්වා ඇත. පසුව සිදුකළ කොඩුමනාල් හා පොරුන්තාල් කැනීම් මඟින් උක්ත අවශ්‍යතාව සපුරා ඇති හෙයින් අනුරාධපුරයේ ඇතුළු නුවරින් අනාවරණය වූ මෙම සාධකයන්ගේ තර්ථතාව පිළිගැනීම තවදුරටත් අපහසු හෝ වේදනාකාරී දෙයක් නොවේ.

ස්වදේශීය ස්ථානයක් නිසා මෙන් ම මෑත කාලීන ව සිදු වූ අනාවරණයක් හේතුවෙන් ගල්ගමුව ආසන්නයේ පිහිටි අන්දරවැව මහාශිලා සම්ප්‍රදාය නිරූපණය කරන සුසාන භූමියේ සිදුකරන ලද කැනීම් මඟින් අනාවරණය වූ සාධක පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම මේ කථිකාවේ දී විශේෂ වැදගත්කමක් හිමිකර ගනී. 2017 වසරේ දෙ වැනි භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයන අංශයේ අංශාධිපති, මහාචාර්ය ඩී. කුසිත මැන්දිස් මහතා විසින් ආණමඩුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගල්ගමුවට නුදුරු අන්දරවැව නම් ග්‍රාමයේ පිහිටි පූර්ව ඓතිහාසික යකඩ යුගයට අයත් සුසාන භූමියේ සිදුකරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීමේ දී මෙම සාධක අනාවරණය වී ඇත. සුසාන ගර්භය තුළ තැන්පත් කර තිබූ මැටි මුට්ටියක බිඳි ගොස් පැවති බඳ කොටස් කැබලි දෙකක තිබී බ්‍රාහ්මී අක්ෂර දෙකක් හඳුනා ගෙන ඇත. ඒ පිළිබඳ මහාචාර්ය කුසිත මැන්දිස් මහතා පහත පරිදි අදහස් දක්වා ඇත.

“අන්දරවැව මහා ශිලා සුසානය ආශ්‍රිතව මෙම සොයා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව ඉතා වැදගත් සොයා ගැනීමක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය. එසේ පෙන්වාදිය හැක්කේ ශිලා පුවරු 4කින් වටකොට තනන ලද ශිලා මංජුසාවක අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කරන ලද මැටි බඳුන් විශාල පියන් ගලකින් වැසූ පසු කිසිදු අයුරකින් විතැන්වීමක් සිදු නොවන අතර සත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එහා මෙහා යාමක් ද සිදු නොවේ. එම නිසා ප්‍රථමයෙන්ම සන්දර්භය අවුල් සහගත නොවූ තැනකින් මෙම අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් ලැබීම ඉතාම වැදගත් වේ. මෙහි අතිශය වැදගත් අනිකුත් කරුණ වන්නේ මෙම අක්ෂර අන්තර්ගත මැටි බඳුන් කැබලි හමුවන මැටි බඳුන ඇතුළතින් ලබාගත් අස්ථි සාම්පල් ඇමරිකාවේ බීටා ඇනලිටික් ආයතනයට යවා ලබාගත් කාලනිර්ණ අනුව එම අස්ථි හා මැටි බඳුන් අයත් වන කාලය

ක්‍රිස්තු පූර්ව 491 - 366 ලෙසට දින නිර්ණය වී තිබේ (2440-2315 Cal Bp) 94.4%ක විශ්වාසනීය භාවයක් ලබා දී ඇති මෙම කාලනිර්ණවලින් 1.0%ක නිරවද්‍යතාව මත ඒවා නිශ්චිත වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 507-501 (2456-2449) අයත් වන වන බව බීටා ඇනලිටික් ආයතනය දන්වා තිබේ (Beta - 482665). ඒ අනුව මෙම අක්ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 6 වැනි සියවසට අයත් බව නිසැක ලෙසම තහවුරු වේ.”

තුසිත මැන්දිස් මහාචාර්යතුමා දක්වා ඇති ආකාරයට සන්දර්භ අවුල් වීම සඳහා අවම ප්‍රස්ථාවක් ඇති සන්දර්භයකට අයත් ව මෙකී දින නිර්ණ සමඟ අනුයාතව බ්‍රාන්ථී අක්ෂර ලැබීම ආචාර්ය සිරාන් දැරනියගල මහතා විසින් 1990 දශකයේ දී ඉදිරිපත් කළ අදහස යළියළිත් තහවුරු වන ආකාරය පෙන්වුම් කරයි.

ඉහත සංකේෂ්පයෙන් කරුණු දැක් වූ ආකාරයට ආචාර්ය සිරාන් දැරනියගල මහතා විසින් 1980 දශකයේ අවසානයේ දී විධිමත් හා පිළිගත් ශාස්ත්‍රීය ක්‍රම පදනම් කරගනිමින් ඉදිරිපත් කරන ලද බ්‍රාන්ථී අක්ෂර මාලාවේ භාවිතය සම්බන්ධයෙන් ලංකාවෙන් අනාවරණය වන සාධක පිළිබඳ ඉදිරිපත් කරන විග්‍රහයන් හෝ විවේචන මීට වඩා ශක්තිමත් පදනමක් තුළ සිටිමින් ඉදිරිපත් කළ යුතු බව දක්වනු කැමැත්තෙමි. අනෙක් අතට බැලූ බැල්මට මානවයාගේ අතීතය පිළිබඳ හදාරණ ඉතිහාසය හා පුරාවිද්‍යාව බෙහෙවින් සමගාමී විෂයන් දෙකක් බව පෙනී ගිය ද එවායේ දැනුම උත්පාදනය කරන ක්‍රමවේදයන්ගේ ඇත්තේ විශාල පරතරයකි. එ බැවින් වෙනත් විෂයීක ප්‍රවේෂයක් ඔස්සේ වෙනත් විෂයයකට අනන්‍ය ක්‍රමවේද මත පදනම්ව ඉදිරිපත් කරන මත පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේ දී එම විෂයේ ක්‍රමවේද පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් ලබාගැනීම අත්‍යාවශ්‍යය වේ.

මහාචාර්ය වැනි පාළු වංසකාවල දැක්වෙන අදහස් හා අනුගත වෙමින් පෙරදිග බොහෝ විද්වතුන් විසින් පිළිගනු ලැබූයේ ලංකාවේ ලේඛන ක්‍රමය ඇති මූල ඓතිහාසික යුගයේ ආරම්භය දේවානම්පියතිස්ස රජ සමයේ දී සිදු වූ බවයි. එනම් ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසෙන් ලංකාවේ මූල ඓතිහාසික යුගය සනිටුහන් වන බවයි. එහෙත් අනුරාධපුර ඇතුළු නගරයෙන් අනාවරණය වූ සාධක අනුව මේ වන විට ලංකාවේ මූල ඓතිහාසික යුගය ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවස දක්වා සියවස් තුනක් ආපස්සට ගමන් කරන බව තහවුරු වී ඇත. පසුගිය දශක තුනක පමණ කාලය තුළ දී ඉන්දීය විද්වතුන් විසින් මේ තත්ත්වය පිළිගැනීමට මැලිකමක් දැක් වූව ද පසු කාලීනව දකුණු ඉන්දියාවේ

සිදුකරන ලද කැනීම් තුළින් ලද සාධක අනුව ඔවුන් දැන් ඒ මතය පිළිගැනීමට ඉදිරිපත් වී ඇත. මේ අතුරින් ප්‍රකට විද්වතෙකු වූ ඉරවතම් මහාදේවන් හා කේ. රාජන් පෙරමුණ ගෙන ඇත. එබැවින්, මූල ඓතිහාසික යුගයේ ආරම්භය පිළිබඳ ව පිළිගෙන සිටි ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසේ සිට අවම වශයෙන් තවත් වසර තුන් සියයක් ආපස්සට ගෙන යාමට කලාපීය වශයෙන් කෙටි ඇති පුරාවිද්‍යා පර්යේෂණ අනුව හැකි වී ඇති බව පිළිගත යුතු ව ඇත.

වැඩසටහන

වැඩසටහන මෙහෙයවීම : **ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාවාර්ය ටිකිරි බණ්ඩාර විජේපාල**

- 08.00 - 08.50 ආරාධිතයින්ගේ පැමිණීම, ලියාපදිංචිය හා තේ පානය
- 08.50 - 09.00 උපකුලපතිතුමා ඇතුළු ආරාධිතයින් විසින් පොස්ටර් ප්‍රදර්ශනය විවෘත කිරීම
- 09.00 - 09.10 වැඩසටහන් ආරම්භය හා පොල්තෙල් පහන දැල්වීම
- 09.10 - 09.20 අරමුණු පැහැදිලි කිරීම, පිළිගැනීමේ කතාව හා ස්තූති කතාව
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාවාර්ය චන්දිම අඹන්වල, සම්බන්ධීකාරක : ජාතික සංවාදාත්මක කථිකාව
- 09.20 - 09.25 සමාජීය විද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨාධිපතිතුමාගේ අදහස් දැක්වීම
මහාචාර්ය චන්දන රෝහණ විතානාවිචි
- 09.25 - 09.45 සංක්‍රාන්තික ප්‍රොටෝ හා ප්‍රාථමික ඓතිහාසික යුගයේ සංකේත භාවිතයේ සමාජ පුරාවිද්‍යාව
සම්මාණික මහාචාර්ය සුදර්ශන් සෙනෙවිරත්න, ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය
- 09.45 - 09.55 ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපතිතුමාගේ අදහස් දැක්වීම
ආචාර්ය ඩී. ආනන්ද කරුණාරත්න

පළමු වැනි සැසිය : සභාපතිත්වය ආචාර්ය පියතිස්ස සේනානායක, ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය

- 10.00 - 10.20 අනුරාධපුර, ඇතුළුනුවර කැනීමෙන් අනාවරණය වූ පැරණිම බ්‍රාහ්මී අක්ෂර හා ඒවායේ දිනනියම
ආචාර්ය සිරාන් උපේන්ද්‍ර දැරණියගල, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
- 10.20 - 10.35 අනුරාධපුර, ඇතුළුනුවර කැනීම් හා ඒවායේ පස් තට්ටු ව්‍යාප්තිය
ඇල්ග්‍රඩ් ඩී. මැල්, ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
- 10.35 - 10.45 කෙටි සාකච්ඡාව
- 10.45 - 11.00 ගල්ගමුව, අන්දරවැව කැනීමෙන් අනාවරණය වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයන්ගේ කාලනිර්ණය
මහාචාර්ය ඩී. කුසික මැන්දිස්, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය
- 11.00 - 11.30 අනුරාධපුර, ඇතුළුනුවර කැනීමෙන් අනාවරණය වූ පැරණිම බ්‍රාහ්මී අක්ෂරයන්ගේ දිනනියම පිළිබඳ විකල්ප අදහසක්
මහාචාර්ය එන්.ඒ. විමලසේන හැලෝගම, ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය
- 11.30 - 12.30 පොදු සාකච්ඡාව හා ගරු සභාපතිතුමාගේ අදහස් දැක්වීම
- 12.30 - 01.30 දිවා ආහාරය

දෙවැනි සැසිය : සභාපතිත්වය ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය ආර්ය ලගමුව, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය

- 01.30 - 01.50 සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනයක්
මහාචාර්ය රත්නසිරි අරංගල, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
- 01.50 - 02.05 කෙටි සාකච්ඡාව
- 02.05 - 02.25 මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර අයත් කාලය පිළිබඳ කාංසාව
ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය රාජ් සෝමදේව, පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය
- 02.25 - 02.40 කෙටි සාකච්ඡාව
- 02.40 - 03.00 ලක්දිවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ආගමනය වූයේ මහින්දාගමනය සමඟ ද? ප්‍රසාද් පොත්සේකා හා ගල්වැවේ විමලබන්ති හිමි, ශ්‍රී ලංකා හික්සු විශ්වවිද්‍යාලය
- 03.00 - 04.00 සැසිය පිළිබඳ පොදු සාකච්ඡාව හා ගරු සභාපතිතුමාගේ අදහස් දැක්වීම
- 04.00 - 04.15 නමාර කතාව

The Prehistory and Protohistoric of Sri Lanka - Transition to the Historical
Period (11-18)
S.U. Deraniyagala

අන්දරුවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන හා ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම
බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව සිදුකරන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (19-27)
ඩී. කුසික මෙන්දිස්

ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය (29-34)
එන්. ඒ. විමලසේන හැලෝගම

සිංහල භාෂාවේ ප්‍රභවය හා පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනයක් (35-42)
රත්නසිර අරංගල

මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර අයත් කාලය පිළිබඳ කාංසාව (43-44)
රාජ් සෝමදේව

ලක්දිවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ආගමනය වූයේ මහින්දාගමනය සමඟ ද? (45-52)
ප්‍රසාද් ආනන්දසේකා හා ගල්වැව විමලධන්ති හිමි

බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ පෞරාණිකත්වය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවෙන් අනාවරණය වී ඇති
සාධක පිළිබඳ අවලෝකනයක් (53-67)
චන්දිම බණ්ඩාර අඹන්වල

Department of Archaeology and Heritage Management
Faculty of Social Sciences & Humanities, Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale.

ISSN 2357-2604

9 772357 260000